

KVINNANS ÅTERUPPRÄTTELSE

AV RAGNAR BLOMFELT

Innehåll:

Inledning, sid 3

Bibelns patriarkala kontext - sid 7

Kvinnliga präster/ledare i GT? - sid 12

1 Mos 1-3 - sid 18

Jesus Kristus och kvinnorna - sid 26

Kvinnliga präster/ledare i NT? - sid 32

Gal 3:28 - sid 50

1 Kor 11:2-16 - sid 54

1 Kor 14:33-40 - sid 60

1 Tim 2:11-15 - sid 67

Tjänande och underordnande - sid 84

En irrlära - sid 101

Traditionell kristen syn - sid 103

Svenska kyrkans utveckling - sid 106

Appendix I - sid 110

Appendix II - sid 113

INLEDNING

Feminismen - en främmande religion

Det finns två starka krafter i den tid som är.

Den första kraften är Islam. Muslimerna är i dag uppskattningsvis omkring 50 miljoner i Europa. Och de växer för varje dag, både numerärt och i inflytande. I Sverige har de vuxit från några hundra på 1970-talet till uppskattningsvis över en miljon 2023.

Den andra kraften är feminismen. Den är statsunderstödd och genomsyrar framför allt det västerländska samhället.

Det hela kan med rätta tyckas motstridigt och märkligt eftersom det är två distinkta motpoler. Islam och feminism har inte mycket gemensamt med varandra. Tvärtom råder en grundläggande fientlighet mellan dessa ideologier.

En annan skillnad mellan dem är att muslimerna ökar i antal drastiskt medan feministerna sedan en tid tillbaka har nått sin höjdpunkt vad gäller antal anhängare i väst. Sedan länge blir de ständigt färre eftersom feminismen till sitt väsen är självutplånande, det är i grunden en slags döds Kult. För i feminismens värld är inte barnafödande något primärt, inte ens sekundärt alltid. Feminismen kommer därför tids nog att krympa och till sist dö ut av sig själv. Islam, där barnafödande tvärtom är något högst primärt, kommer starkt att bidra till att strypa ihjäl feminismen till slut. Det blir ett oundvikligt scenario utifrån

statistik och fakta, så kommer att ske om inget högst oväntat inträffar. Feminismen kommer med andra ord att bli en relativt kort parentes i västvärldens historia.

Men innan feminismen tynar bort så finns det en sak som förenar stora delar av Islam och feminism här i väst - fiendtligheten mot judisk/kristen tro. Båda rörelserna ser allmänt den kristna tron som en fiende. Islam tar bestämt och ibland aggressivt avstånd från de mest centrala dogmerna i den kristna tron, och feminismen tar framför allt avstånd från det patriarkala budskapet i Bibeln (samtidigt som man medvetet blundar för den patriarkala dominansen i Koranen och i Islams andra skrifter).

I en ganska stor del av världen har feminismen sedan omkring 1950-talet och framåt ett starkt inflytande över politik, samhälle och kultur. Och det är första gången i mänsklighetens historia som kvinnor har ett så stort inflytande över en så omfattande del av världen.

Feminismen är en sekulär idé. Men bakom alla ismer och ideologier/religioner som verkar i opposition till Bibelns läror lurar mörka krafter i skuggan. Den kristna församlingen kämpar som bekant inte mot människor av kött och blod utan mot mörkets makter (Ef 6:12).

Det är inte konstigt att feminismen som idé växer in i och till slut implementeras i ett sekulärt samhälle. Det är en naturlig utveckling i en värld som inte grundas på Skaparens normer. Det tragiska är däremot att feminismens ande har trängt in också i de flesta kyrkor och samfund. Och det fastän Kyrkan är icke-sekulär till sitt väsen. "*Mitt rike är inte av den här världen*" (Joh 18:36), sa Jesus. Men det har alltså gått så långt att de flesta kristna i väst betraktar

kvinnans jämställdhet med mannen som något naturligt och självklart.

Man får inte diskriminera kvinnor, kränka kvinnor, vara kärlekslösa mot kvinnor, vara intoleranta mot kvinnor. För just det inträffar, menar man, om man inte tillåter kvinnor samma plats i församlingen som männen har. Och hur skulle en svag sekulär kyrka kunna försvara sig mot en sådan attack? Det är omöjligt. Och inte ens vilja därtill finns. Istället har man medvetet öppnat sitt gap och svält med hull och hår feminismens ideologi så att den blivit i stort sett ett med Kyrkan.

Men trots allt, bibelns budskap om mannens överordnande och kvinnans underordnande är en central biblisk doktrin. NT:s texter om detta är fler och mer omfattande än flera andra kristna doktriner. Ändå väljer de flesta kristna i väst att antingen tyst gå förbi eller förvränga eller helt enkel ta avstånd från dessa texter. Och man gör det ofta med emfas.

Sedan ett antal decennier tillbaka pågår också en mera direkt andlig strid av ett särskilt slag. En feministisk tolkning av vissa bibeltexter har fått ordentligt fäste särskilt i väst. Bibelns patriarkala budskap ifrågasätts och angrips från alla håll. Från lekfolk, präster/pastorer, teologer, exegeter och till och med från bibelöversättare. Angreppen kommer från företrädare inom alla kyrkor och samfund. Och just Sverige kan vara det land i världen där den feministiska religionen fått starkast inflytande i kyrkorna. Här råder det nästan total konsensus om att kvinnan har rätt att tala i församlingen och att leda i Kristi församling och göra allt det som mannen gör. Det tas för givet.

Den här boken har för avsikt att vara en ropande röst i den feministiska öken som brett ut sig i kristenheten. Den vill kalla till omvändelse. Den vill försvara den klassiska kristna positionen, den historiskt sätt traditionella, att Skaparens vilja med människosläktet är att mannen är familjens överhuvud, och att kvinnan ska vara tyst i Guds heliga församling.

Bokens titel är Kvinnans Återupprättelse. Det handlar i grunden om att kvinnan ska gå in i den uppgift och roll hon blev skapad för och därmed åter bli den strålande och vackra skapelse som Gud ursprungligen hade tänkt.

Motståndarna till denna klassiska tro kallar jag i boken för kristna feminister. Det vanliga uttrycket i Sverige brukar annars vara kvinnoprästförespråkare. Men det är ett alltför snävt ord som bara begränsat uttrycker vad det handlar om.

För de som tillåter kvinnor att tala i församlingen brukar normalt också hävda kvinnans jämställdhet med mannen. Allt detta är uttryck för det som normalt brukar kallas feminism.

Skälet till val av uttryck är alltså att jag anser att det på ett mer adekvat och heltäckande sätt beskriver vad motståndet egentligen handlar om i grunden.

En kristen feminist är därför i denna bok en person som 1) tillåter kvinnor att tala, förkunna och leda i en församling/kyrka, 2) anser att kristna män och kvinnor ska vara jämställda i församling, familj och samhälle, 3) att kvinnor inte behöver underordna sig män (eller alternativt att underordning är ömsesidig).

Boken är avsedd att vara en lättläst och övergripande introduktion till vissa bibeltexter som rör mäns och kvinnors roller och relationer till varandra.

BIBELNS PATRIARKALA KONTEXT

Om man alls ska kunna förstå bibeltexter som handlar om kvinnans underordnande och att hon ska vara tyst i församlingen när trons folk samlas, så underlättas det om man har grundläggande kunskap om mannens och kvinnans förhållningssätt till varandra utifrån den tid som avses. Vi ska därför kort och översiktligt se på mannens och kvinnans roll och ställning utifrån påbud och traditioner på Bibelns tid.

Det israeliska samhället på Bibelns tid var patriarkalt. En kvinna befann sig hela sitt liv under en mans auktoritet, först sin far och därefter sin man.

Kvinnor i Bibelns värld tog som regel ingen del av det offentliga livet. För kvinnor i allmänhet, och för ogifta flickor i synnerhet, ansågs det olämpligt att de överhuvudtaget begav sig utanför hemmet. De gånger en kvinna lämnade sitt hem dolde hon ansiktet med slöja. Om en kvinna inte dolde sig offentligt ansågs det så anstötligt att mannen till och med hade rätt att skilja sig från henne. Det fanns även kvinnor som dolde sitt ansikte i det egna hemmet.

Sådana skrivna och oskrivna regler kunde nu inte alltid följas till punkt och pricka. En man kunde t.ex. behöva hjälp av sin hustru för att sälja sina varor ute i det offentliga. En ensam kvinna fick däremot varken äga eller sälja egendom.

Hon var i själva verket själv betraktad som egendom (2 Mos 20:17).

En far kunde sälja sin unga dotter till slaveri (2 Mos 21:7).

Kvinnans/flickans värde var mindre än mannens/pojkens när det gällde att bli löst från något löfte (3 Mos 27:1-7).

Det var männen som bestämde och hade sista ordet om kvinnor gav löften. En kvinnas far eller man hade rätt att upphäva hennes löften (4 Mos 30:3-15).

Vid folkräkningen fick bara män bistå (4 Mos 1:5). Och bara män skulle räknas (4 Mos 1:2-3, 26:2).

Mannen hade rätt att kontrollera kvinnans sexualitet. Olagligt samlag av en ogift kvinna var ansett som ett brott mot hennes far (5 Mos 22:20-21), eller om hon var gift som ett brott mot hennes man (3 Mos 20:10).

Mannen hade rätt att skiljas från sin hustru, men kvinnan kunde inte initiera skilsmässa (5 Mos 24:1-4). En man kunde även skilja sig från sin hustru om hon samtalade med en annan man i det offentliga.

Om en kvinna födde en pojke skulle hon vara oren sju dagar. Om en kvinna födde en flicka skulle hon vara oren fjorton dagar (3 Mos 12).

Det var förbjudet för en man att vara ensam med en kvinna (se t.ex. lärjungarnas förvånade reaktion i Joh 4:27) eller att titta på en gift kvinna. Han skulle inte ens hälsa på en gift kvinna.

I hemmet hamnade alltid döttrarna bakom sönerna. Döttrarna tränades upp i olika kvinnliga göromål som att sy och väva, och de tog hand om sina yngre syskon.

En dotters far hade rätt att välja en man åt sin flicka fram till dess att hon var tolv och ett halvt år. (Den vanliga åldern för trolovning var mellan tolv, och tolv och ett halvt år, för flickan. Bröllopet ägde normalt rum ett år efter trolovningen.)

Kvinnans primära roll i livet var som hustru och mor.

Den gifta kvinnans skyldigheter bestod mest i olika slags hemmasysslor. Hon förväntades mala mjöl, baka, tvätta, laga mat, amma barnen, arbeta med ullen och väva, tvätta mannens ansikte, händer och fötter. Hon var skyldig att lyda sin man, så som en slav lyder sin herre.

Kvinnor åt inte tillsammans med gästande män.

Barnen skulle först och främst respektera mannen i huset, därefter mannens hustru.

I händelse av livsfara så skulle mannens liv först räddas.

En kvinna fick inte vittna vid domstolar.

I det religiösa livet var kvinnan underordnad mannen i allt. Hon ansågs underlägsen mannen.

En kvinna var inte skyldig att, liksom mannen, företa pilgrimsresa till Jerusalem vid påsken, pingsten eller lövhdydeshögtiden. Under de tre stora högtiderna var det endast männen som var pliktiga att vandra upp till

helgedomen för att fira, 2 Mos 23:14-17, 34:23, 5 Mos 16:14-16.

Kvinnan förväntades inte studera Lagen (Torahn). Hon behövde inte heller läsa den dagliga bekännelsen (Shema).

Inte heller var det kvinnan som bad välsignelsen vid måltiden.

Kvinnor kunde däremot vara t.ex. sångerskor och nasirer och bidra till tälthelgedomen. 2 Mos 35:25-26, 38:8, 4 Mos 6, 2 Krön 35:25, Esra 2:65.

Omskärelsen, som symboliserade Guds förbund och närvaro med sitt folk, var endast till för pojkar/män (1 Mos 17:10-14). Det fanns ingen slags omskärelse eller ceremoni för kvinnor när det gällde medlemskap i den religiösa förbunds församlingen.

Vid templet i Jerusalem var kvinnornas område begränsat till hedningarnas och kvinnornas särskilda område. Kvinnorna hade en särskild plats. Männen hade sin plats. Prästerna sin. Översteprästen sin.

När kvinnans period var inne, samt en tid efter att hon fått barn, var hon inte tillåten att beträda hedningarnas särskilda område i tälthelgedomen/templet.

Skolgång rent allmänt var för pojkar, inte för flickor. En kvinna skulle aktivt verka för att mannen och sönerna fick möjlighet och tid att studera Guds lag.

I synagogan kunde kvinnan vara med i den liturgiska delen, men undervisningsdelen fick endast män och pojkar ta del

av. Det var inte bara otillåtet utan naturligtvis absolut otänkbart att en kvinna skulle undervisa. I synagogan skiljde sannolikt ett galler eller något dylikt kvinnorna från männen.

Den fakta som hittills presenterats (och som hämtats bland annat från boken *Jerusalem in the time of Jesus*, av professor Joachim Jeremias) är viktig att känna till för att vi i vår tid åtminstone något lite ska kunna förstå den patriarkala värld som var ett faktum under Bibelns tid. Vår bibelförståelse blir hjälpt om vi kommer till insikt om att det är helt skilda världar jämfört med vår tid.

Vanligtvis uppmärksammar vi inte ens hur patriarkala bibeltexterna är. Med blinda ögon och dunkelt sinne läser vi mängder av texter som utgår från patriarkatet utan att vi lägger märke till det eller ens reflekterar över det. För att nämna bara två exempel av flera tusen som kunde nämnas:

I Luk 14:5 används ordet "son", inte "barn" eller "son och dotter", vilket vore det självklara i ett jämställt perspektiv. I Apg 4:4 omnämns "antalet män", kvinnorna tas inte ens med i beräkningen (jfr när Jesu mättar "fem tusen män").

Som synes har Gud gjort det svårt till och med för feministiskt lagda bibelöversättare att komma runt alla patriarkala texter, även om de i vår tid anstränger sig på utstuderade sätt. För i vår tid är inte ens de högheliga Skrifterna längre en fredad och skyddad zon för feministisk påverkan. Nya moderna bibelöversättningar produceras nu på löpande band som rensar bort grundtexternas patriarkala språk och ersätter det med ett könsinkluderande språk.

Vi lever i en ruggig tid som karaktäriseras av förakt och trotsig protest bland Guds folk mot allt det i Bibeln som andas patriarkat. Man fruktar inte Gud.

KVINNLIGA PRÄSTER/LEDARE I GT?

Här följer en kort resumé av vad Gamla Testamentet (GT) har att säga om eventuella kvinnliga ledare bland Guds folk.

I de fem Moseböckerna är det möjligen bara Mirjam som kan komma i fråga, 2 Mos 15:20-21. Hon kallas där "profetkvinna". Texten berättar att efter att Israels söner lämnade Egypten och efter att folket passerat Döda havet på torr mark så gick hon i täten för alla kvinnor och sjöng för dem.

Så om hon alls hade någon slags ledarroll (Mika 6:3-4) så hade hon det inför kvinnorna åtminstone vid ett tillfälle. Det är tydligen lovsången (inför kvinnorna) till Gud som gör att hon kallas profetkvinna. Det finns inga andra exempel på att Mirjam profeterade.

Enligt 4 Mos 12 talade Mirjam illa om Mose och försökte på något sätt "jämställa" sig med Mose. På grund av det straffades hon av Gud med lepra. Aron, som tillsammans med Mirjam också talade illa om Mose, straffades inte.

Enligt 4 Mos 11 sa Gud till Mose att kalla samman sjuttio män av de äldste i Israel. Över dem skulle Anden komma. Ingen kvinna fanns bland de sjuttio.

Annars är centralgestalterna i Moseböckerna förutom Mose män som Abraham, Isak, Jakob, Jakobs många söner och däribland Josef. Ingen kvinna står i centrum. Och i

Moseböckernas släkttavlor nämns med få undantag bara sönerna vid namn. Jämför Jesu familj, där brödernas namn nämns, men inte hans systrars namn (Matt 13:55-56).

Det var som regel bara sönerna som skulle ges historisk undervisning (2 Mos 13:8).

Prästerna var alltid bara män.

De Äldste och tillsyningsmännen var alltid bara män.

De spejare som sändes ut att utforska Kanaans land var alla män. 4 Mos 13.

I 5 Mos 1:13-15 utses domare av Mose. Samtliga var män.

Israel skulle komma att utvälja kungar åt sig, aldrig drottningar, 5 Mos 17:14-20.

Efter Mose blev Josua utsedd att vara ledare för Israels folk.

Sedan följer Domarboken, där berättas om olika domare. Det var män och åter män. Med ett undantag, Debora, Dom 4-5. Hon var en profet. Liksom med Mirjam så kallades hon tydligen profetkvinna eftersom hon hade sjungit en sång till Herrens ära. För hennes verksamhet beskrivs annars inte som religiös, utan hon skipade rätt (Dom 4:5), dvs avgjorde folks olika tvistefrågor. Förmodligen hade hon ett skarpt intellekt och ett allmänt gott omdöme.

(I Dom 5:7 använder Folkbibeln och Bibel 2000 mycket olyckligt ordet "*ledare*". Det är en spekulativ gissning som ligger långt ifrån det hebreiska ordets grundbetydelse. Mycket få engelska översättningar ger den osannolika

tolkningen. Den vanliga engelska översättningen är "*The villagers*" vilket är en mer ordagrann översättning. Nya norska översättningen samt den danska översättningen har "*Landsbyene*". Svensk Bibel har "*Småorter*". Men om man ändå utgår från den sällsynta och olyckliga tolkningen "ledare" så var hon en sådan i mer social/politisk betydelse.)

I Dom 5:7 sägs att hon var "*som en moder i Israel*". Uttrycket avser hennes omhändertagande karaktär. Förutom att Debora avgjorde tvistemål så gick hon också med i krig tillsammans med tio tusen män. Men hon var inte själv en krigsledare (4:6-7) så som de andra domarna. Hon var faktiskt den enda domaren som inte hade någon militär roll. Och det var inte till Debora utan till Barak som Gud gav fienden Sisera (4:14). Observera också att orden "*en kvinna*" (4:9), inte avser Debora utan Jael (4:17).

Debora profeterade aldrig offentligt. Hon styrde aldrig över folket. Hon verkade mer privat (4:5). Enligt texterna om henne så var det endast sociala/politiska uppgifter hon hade. Och att hon benämns profetkvinna har förmodligen mest med sången att göra och att hon kanske privat framförde vissa religiösa budskap till människor.

Man bör också observera att vad avser de manliga domarna så görs det tydligt att Herren reste upp dem eller stod bakom dem, se Dom 3:9, 15, 6:14, 11:29, 13:24-25. Men det står aldrig att Herren eller Herrens Ande reste upp Debora, utan det beskrivs bara att Debora vid den tiden var domare (4:4). Det skildras som något främmande och egendomligt.

Och när sedan andra författare omnämner den tid då hon verkade så är det inte hon som omnämns utan Barak, 1 Sam 12:11, Hebr 11:32.

Det är för övrigt anmärkningsvärt att kristna feminister, när de söker stöd för sin ideologi väljer att träda in i de mörka skuggornas tid då var och en i Israel gjorde som de ville. Där någonstans, i upprorets mörkaste tid, finner man en kvinna som man ser som något slags föredöme. Men domartiden var alltså i mycket en avfallets tid, en anarkistisk tid då folk gjorde vad de nyckfullt kände för, Dom 21:25.

Vi går vidare. I Samuels-, Kunga-, och Krönikeböckerna har vi mängder av män som regerar. Ingen kvinna. Vi har en drottning, men hon var inte från Israel utan från Saba, 1 Kung 10.

Och så har vi faktiskt kvinnan Atalja, som på ett gement och orättfärdigt sätt grep makten i Juda några år på 800-talet f. Kr. Hon var en grym kvinna som mördade hela kungasläkten och blev till slut själv mördad. Något religiöst ledarskap var det inte fråga om och hon var överhuvudtaget inte erkänd som ledare. 2 Kung 11.

En annan ogudaktig kvinna var Isebel (1 Kung 16:31, 18:4, 13, 19:1-2, 21:5-25). Så de enda kvinnor i Bibeln, två till antal, som hade viss "politisk auktoritet" över Guds folk skildras som ogudaktiga mördare.

I Krönikeböckernas alla släktregister nämns bara sönerna. Inga döttrar/kvinnor.

När David samlade alla Israels furstar, präster och leviter, 38000 (!), varav de flesta hade olika sysslor i Herrens hus, så var det bara män, 1 Krön 23.

Av alla sysslor i templet var det bara män som fick komma i fråga, 1 Krön 26.

Alla familjeöverhuvuden, alla befäl, tillsyningsmän, stamledare och kungens personliga förvaltare och rådgivare var samtliga män, 1 Krön 27.

I Esra och Nehemja ges förteckningar av alla som återvände från Babylon. Dessa förteckningar utgår bara från männen, Esra 2, Neh 7.

När lagen förelästes för folket lyssnade både män och kvinnor, Neh 8:2. Men när lagen skulle studeras var det något som gällde bara för män, Neh 8:13.

De som efter exilen skulle lovsjunga och tacka var bara män, Neh 12:24, 27.

I **Esters bok** blir Ester drottning. Men inte i Israel utan i Persien. Kung var Ahasveros. Ester får med hjälp av sin position och med hjälp av Mordokaj vara med om att rädda judar. Men hon var ingen religiös ledare för judarna.

En annan liten bok i Bibeln handlar också om en kvinna, **Ruths bok**. Men det är förståeligt att kristna feminister drar sig för att lyfta fram den boken i ljuset, för den skildrar den typiska kvinnan den tiden som ödmjukt underordnade sig mannen.

Av de som omnämns som författare till psalmer i **Psalternas bok** är alla män. I boken riktas så gott som alltid psalmernas budskap till männen och sönerna. Vid ett tillfälle riktas en uppmaning till en dotter, och då är det en uppmaning till underordnande, Ps 45:11-12.

Ordspråksboken är skriven av Salomo och andra vise män, och budskapen riktas särskilt till söner (t.ex. 1:8, 2:1, 3:1, 4:1, 5:1). I Ordspråksboken 31 är författaren en kung som återger sin mors ord. Där skildras det kvinnliga idealet. Det är en företagsam och arbetsam kvinna som exemplifierar moderskapet, dvs hon tar hand om man, barn, husfolk och hem. Jfr 14:1. Men hon är inte någon religiös ledare, utan det är mannen, 31:23.

"Barn förtrycker mitt folk, och kvinnor har makt över dem". Jes 3:12. "Kvinnor" kan möjligen här åsyfta bland annat Atalja som regerade några år över Juda, 2 Kung 11:1-16 (se kommentar om henne ovan). Det kan också vara ett bildspråk som uttrycker att de ledande i landet är svaga (feminiserade) och därför leder landet vilse.

I Hesekiels vision om den kommande gudsstaden är de som på olika sätt tjänar i templet endast män, kap 40-48.

Ingen av dem som brukar kallas "De stora och mindre profeterna" i GT är kvinna. Detta faktum understryker att när det några gånger i Bibeln nämns om "profetkvinnor" så handlar det inte om att ge undervisning eller förkunnelse till "hela församlingen", utan det handlar om att förmedla enstaka budskap i särskilda situationer till antingen bara kvinnor eller till ett mindre antal människor.

Som vi har sett finns det inte ett enda tydligt exempel i GT på att någon kvinna har en religiös ledarfunktion eller förkunnarfunktion för Guds folk. Det finns inget exempel på en enda kvinna i hela Bibeln som offentligt undervisar en grupp troende i Guds ord.

Vi kan sammanfatta med kyrkofadern Epiphanius av Salamis (315-403 e. Kr.): *"Never from the beginning of the world has a woman served God as priest."*

1 MOS 1-3

Nu ska vi se lite närmare på de tre första kapitlen i Bibeln eftersom de har rätt stor betydelse för det ämne som den här boken behandlar.

Gud skapade kvinnan med den primära uppgiften att vara en "hjälpare" till mannen, 1 Mos 2:18.

När detta kommer på tal brukar kristna feminister reflexmässigt hänvisa till olika bibelställen som visar att även Gud "hjälp" oss människor. Därför kan detta uttryck "hjälp" inte avse kvinnans underordnande, för Gud är ju inte underordnad människorna fastän han hjälper. Ja, det är faktiskt så som de resonerar.

Det är nu så att Gud och kvinnor hjälper män på olika sätt och deras respektive hjälp är av olika art och kan inte jämföras med varandra. Gud hjälper så som Gud, och kvinnan hjälper så som kvinna. Gud kan inte hjälpa så som kvinnan, och kvinnan kan inte hjälpa så som Gud.

Och Gud hjälper utifrån oförtjänt nåd. Kvinnan hjälper utifrån kallelse eftersom hon är underordnad mannen och skapad för hans skull (1 Kor 11:9).

Men bibeltexter om att Gud hjälper (t.ex. Ps 33:20, 54:6, 121:2) är ändå användbara i ämnet. För de kan indirekt få oss förstå att detta att kvinnan är en "hjälpare" inte på något sätt ska betraktas nedsättande eller nedvärderande. Varför

skulle det vara förnedrande för en kvinna att vara mannens "hjälpare" när Gud själv ständigt hjälper oss?

Bibeln själv visar både i GT och NT hur kvinnans "hjälp" till mannen kommer till konkret och praktiskt uttryck. Se t.ex. Ords 31, 1 Tim 2:15, 5:14, Tit 2:4-5, 1 Petr 3:3-6. I texter som dessa framgår att kvinnan hjälper mannen främst genom att gå in det som brukar kallas moderskapet, detta att föda och ta hand om mannens barn och sköta hushållet. Det handlar om att bistå sin man med sådant han kan tänkas ha behov av så att han mera obehindrat kan fullfölja sin specifika roll och uppgift i livet. Ett sådant hjälpande kan också symboliseras genom att hustrun likt en trofast tjänare kallar sin man för "herre" (1 Petr 3:6).

1 Mos 1-3 undervisar om mannens överordnande och kvinnans underordnande

Att mannen är överordnad kvinnan uttrycks på flera sätt redan vid skapelsens början. Vi ska nämna de viktigaste:

1. Adam skapades först. Gud skapade inte man och kvinna samtidigt, något som möjligen kunde ge uttryck för jämställdhet. Aposteln Paulus bygger en stor del av sin undervisning på just detta faktum att mannen skapades först (1 Tim 2:12). Och bakom detta att Adam skapades först ligger också Bibelns allmänna lära om den förstföddes särskilda privilegier.

En del kristna feminister kan säga, faktiskt på allvar och utan att rodna, att djuren skapades före människan och alltså skulle djuren vara mannens och kvinnans huvud. Men vi finner ingen i Bibeln som drar några sådana absurda

slutsatser. Och självklart ger inte heller Bibeln någonstans ens antydning om att grisar, åsnor och råttor skulle vara överordnade människan. Tvärtom uppmanas människan att råda över djuren, 1 Mos 2:26. Men när det gäller mannens och kvinnans relation så har ordningsföljden när de skapades betydelse enligt Skriften.

2. Svenskbibel: *"Låt oss göra Adam till vår avbild ... Och Gud skapade människan till sin avbild. Till Guds avbild skapade han honom. Man och kvinna skapade han dem."* 1 Mos 1:26-27. På ett sinnrikt sätt alluderar texten till Adams/ mannens överordnande och kvinnans underordnande redan i Bibelns första kapitel. En engelsk översättning (ESV) som också rätt väl bevarar nyanserna i hebreiskan: *"Let us make man in our image ... So God created man in His own image, in the image of God he created him; male and female He created them."*

Ordet *adam* i den hebreiska grundtexten översätts visserligen bäst med människa/mänsklighet i de flesta kontexter, men här i de första kapitlen avser *adam* som regel den första mannen på jorden, (se t.ex. 2:20, 2:22, 2:23, 3:8, 3:9, 3:12, 3:17, 3:20, 3:21, 4:1, 5:1). Svenskbibels översättning harmonierar också med 1 Kor 11:7-9, som kan sägas visa hur aposteln Paulus såg på 1 Mos 1:26-27. Bibeltexten innebär alltså att mannen i direkt mening är en avbild/avglans av Gud, medan kvinnan är det i indirekt mening genom mannen.

3. Kvinnan skapades ur mannens revben (1 Mos 2:21-22). Gud skapade alltså inte kvinnan av stoft från jorden, så som Adam blev skapad. Hade Eva också skapats ur stoft hade det kanske inte varit helt galet att tala om hennes "jämställdhet" med mannen i viss begränsad mening. Men

nu kom hon ut ur mannen. Det är från mannen som kvinnan fått sin existens. Detta är av vikt för aposteln Paulus. Han grundar kvinnans underordnande till mannen delvis på grund av just detta faktum, 1 Kor 11:8. Likt barnet som kommit ur kvinnan är underordnad sina föräldrar under sina barnår, så är kvinnan, som kommit ur mannen, underordnad honom.

4. Det var mannen som fick i uppgift att arbeta och bruka jorden och därmed sörja för livets uppehälle för familjen, 1 Mos 2:15. Kvinnan skulle bistå honom, dvs vara en "hjälpare" åt honom i detta arbete, 1 Mos 2:18. Också i detta ser vi en tydlig rollfördelning som alluderar till mannens roll som överhuvud och kvinnan som underordnad. (Ordet *kenegdo* i 1 Mos 2:18, 20 betyder inte rätt och slätt "jämställd", så som kristna feminister påstår. Det har mer betydelse av "lämplighet"/"passande" i relation till "hjälpare". Engelska översättningar har ofta "suitable".)

5. Gud gav till Adam en helt avgörande befallning (1 Mos 2:15-17), och det innan kvinnan ens existerade. Också detta faktum bekräftar mannens överordnade ställning gentemot kvinnan. Om Gud hade velat hade han naturligtvis kunnat ge befallningen åt Adam och Eva samtidigt. Men han valde att ge sina ord endast åt Adam, som sedan undervisade Eva i Guds ord. Detta kan också betraktas som ett första frö till det som senare skulle leda till det manliga prästämbetet; dvs mannen som tilldelas Guds ord att predika, och kvinnan som den lyssnande.

6. Kvinnan blev skapad för mannens skull, inte mannen för kvinnans skull, 1 Mos 2:18, 1 Kor 11:9. Kvinnans blotta existens handlar om den primära uppgift hon fick av Gud från skapelsens början, dvs att vara en passande hjälpare åt

mannen. Det handlar bland annat om moderskapets roll (1 Tim 2:15, Tit 2:4-5), att föda mannens barn. Det var alltså inte Adam som skulle vara en hjälpare åt kvinnan. Inte heller var avsikten att de jämställt skulle hjälpa varandra. Utan rollen att hjälpa är primärt och först och främst kvinnans uppgift i livet. Också i detta uttrycks hennes underordnade ställning.

7. Adam är den som namnger kvinnan (1 Mos 2:23, 3:20). Den som namnger en person är enligt biblisk tankegång också den som har auktoritet över den som får namnet. Jämför hur Gud namnger det skapade i t.ex. 1 Mos 1:5, 8, 10. Och mannen namnger också djuren, 1 Mos 2:19-20. Med andra ord, Gud och även Adam namnger det som de är huvud över, det som de har auktoritet över.

8. När Gud ger namn åt mänskligheten så blir det namn han ger enligt den hebreiska texten *adam* (Adam/man/människa), 1 Mos 5:2. Alltså kan även kvinnan, när en kontext så kräver, inkluderas i samlingsnamnet *adam*, men indirekt eftersom *adam* också är mannens namn. Mannens överordnade roll blir därmed underförstådd genom detta ordval.

9. Mannen är den först ansvarige efter syndafallet, inte kvinnan, trots att det var hon som först syndade och orsakade människosläktets dom. Gud kallade först fram mannen, 1 Mos 3:9, som den ytterst ansvarige eftersom han är huvudet i relationen mellan man och kvinna. Trots att det alltså var Eva som lät sig förledas av Ormens list och trots att det var hon som räckte den förbjudna frukten åt sin man, så är det mannen som först och främst får stå till svars inför den Allsmäktige Domaren. Det uttrycker hans roll som

överhuvud, eller som Paulus säger, att mannen är kvinnans huvud.

10. Inte Eva, utan mannen, Adam, är den som i NT alltid får representera mänskligheten, 1 Kor 15:22, 45-49, Rom 5:12-14. Också det uttrycker hans överordnade ställning.

Syndafallet

I berättelsen om syndafallet (1 Mos 3) skildras skeendet mellan mannen och kvinnan som något onaturligt och perverst. Vi ser kvinnan som den aktive och den som tar kommandot. Bara det är något häpnadsväckande. Och mannen blir medskyldig i dramat, för Adam låter Eva hållas och går med på den onaturliga ordningen, och underordnar sig kvinnan och lyssnar på henne. Med andra ord, helt upp-och-ner-vända-världen utifrån vad Gud hade avsett. Och det redan från de allra första stapplande stegen i mänsklighetens historia.

Satan valde att konfrontera och vilseleda kvinnan och inte mannen. Och Eva väljer att lyssna till och föra en dialog med Satan. Hon återger sedan inte korrekt vad Gud hade sagt. Hon förmildrade Guds varningar. Allt detta utgör skäl för Paulus när han ska motivera varför en kvinna ska vara tyst i församlingen: *"Och det var inte Adam som blev förledd, utan kvinnan blev förledd och blev en överträdare"*. 1 Tim 2:14.

Adam blev inte direkt förledd av Ormen, men indirekt genom att lyssna på Eva. Därför sa också Gud till Adam efter syndafallet: *"För att du lyssnade på din hustru ..."* (1 Mos 3:17). Genom att lyssna på sin hustru så lyssnade han indirekt på Satan. Det borde han inte ha gjort, det var ett

fundamentalt misstag. Och det misstaget borde inte tillåtas få en upprepning i kristna församlingar, vilket sker när män i församlingar lyssnar på kvinnor som förkunnar.

Eva nämns med namn på ett ställe till i NT, och även då handlar det om att hon lät sig bli bedragen: *"Men jag är rädd att liksom ormen med sin list bedrog Eva ..."*. 2 Kor 11:3.

När Ormen/Satan framträdde där i begynnelsen vore det mest naturliga och självklara att det var överhuvudet Adam som resolut steg fram och konfronterade och avvisade Satan. Men istället ser vi alltså att det var kvinnan som trädde fram, och som "religiös ledare och överhuvud" avvisade hon inte Satan utan tvärtom inledde hon en dialog med Satan, fattade tilltro till hans ord och valde att följa hans direktiv. Eva blev till sist ett språkrör för Satan så att mörkets furste kunde nå Adam och få även honom att falla.

Att kvinnan tog sig en sådan självständig frihet, och tog över Adams ledarskap, och gjorde sig till herre över sin man, slungade mänskligheten in i mörker och lidande och död, och öppnade helvetets gap.

Eva ville inte underordna sig Adam, tvärtom, med sin handling tog hon makten från mannen. En intressant men skrämmande parallell är att det enligt traditionell kristen tro var ett liknande drama av olydnad och strävande efter överordnad makt som en gång tvingade Satan bort från himlen och Guds tron. Satan var från början en strålande ängel men blev genom sitt uppror den anstötliga och hemska varelse han är i dag.

Genom syndafallet blev den gudagivna relationen och rollfördelningen mellan man och kvinna störd och skadad, 1

Mos 3:16. Kvinnan fick ett destruktivt begär att "*dominera*" mannen och ifrågasätta honom och hans roll som huvud. Och mannen fick en störd önskan att härska över kvinnan. Relationen mellan man och kvinna blev förgiftad.

Men om vi går händelserna i förväg så ser vi att Kristi försoning bringar helande. Försoningen ger på nytt möjlighet för mannen och kvinnan att leva så som Gud från början tänkt, dvs en man som älskar sin hustru utan agg och hårdhet, och en hustru som frivilligt och ödmjukt underordnar sig mannen, Kol 3:18-19. Endast i Kristus kan förbannelsen i 1 Mos 3:16 motverkas.

Kristna feminister kan också hänvisa till 1 Mos 3:16 och mena att mannens överordnade har sin bittra rot utifrån syndafallets förbannelse. Men i NT ser vi att Paulus aldrig motiverar kvinnans underordnande eller vikten av hennes tystnad i församlingen utifrån syndafallets förbannelse, utan utifrån skapelsens ordning *före* syndafallet och med kvinnan som lät sig bedras av ormen.

Fadern och Sonen

Gud kallas ibland i Bibeln (främst NT) för "Fader". Också det innebär att Guds karaktär och väsen återspeglas på ett särskilt tydligt sätt i mannen. Med andra ord så finns det element i detta att vara Guds avbild som mannen på ett mer direkt sätt återspeglar, medan kvinnan gör det i indirekt betydelse, genom mannen. Å ena sidan är alltså både man och kvinna skapade till Guds avbild. Å andra sidan återspeglar mannen denna avbild på ett sätt som inte kvinnan gör, jfr 1 Mos 1:26 och 1 Kor 11:7.

Kristna feminister påstår att detta med den "manliga/ maskulina" gudomligheten - Fadern och Sonen - inte på något sätt indikerar att mannen skulle vara överordnad kvinnan. Istället vill de gärna peka på att Gud några få gånger framställs med "moderliga" drag i Bibeln (Jes 46:3, 66:13). Det är förstås sant att Gud varken är man eller kvinna. Gud är överhuvudtaget inte en människa utan just Gud, men det går inte att bortse ifrån att Fadern och Sonen ges en tydligare återklang i mannen än i kvinnan, och det är också därför som vi har alla texterna i NT om mannen och inte kvinnan som huvud och församlingsledare.

JESUS KRISTUS OCH KVINNORNA

Jesus valde inga kvinnor till apostlar

Jesu tolv apostlar var endast män. Att det blev tolv till antalet beror främst på att Israels stammar i GT var tolv till antalet. Det är Jesu egen förklaring, Matt 19:28, Luk 22:30.

Men Israels stammar bestod av både män och kvinnor. Jesus kunde därför som en nutida politiskt korrekt kvoteringsfeminist ha valt också kvinnor som apostlar. En kvinna kunde lika så väl som en man ha representerat en stam. Det hade visserligen varit ett flagrant brott mot rådande patriarkala tradition, men Jesus var som bekant aldrig främmande för att bryta mot religiösa traditioner.

Jesus bröt mot flera traditioner genom att t.ex. mot rabbinsk tradition samtala med kvinnor och undervisa dem. Och han tillät kvinnor att följa honom i hans offentliga gärning. Och han lät kvinnor röra vid honom.

Dessutom bröt Jesus mot andra traditioner. Han åt med skatteindrivare och syndare. Han botade på sabbaten. Och han tillrättavisade fariseer och skriftlärdar för flera av deras traditioner.

Naturligtvis hade Jesus kunnat bryta också den traditionen som gjorde gällande att kvinnor inte fick ha framträdande positioner. Men Jesus gjorde inte det eftersom han medvetet ville hålla sig till den ordning som Gud förordnat; nämligen att till ledande positioner bland Guds folk är förordnad den som är huvudet för kvinnan, vilket är mannen. Den ordningen upprätthöll Jesus. Just den traditionen bröt han inte, eftersom den är grundad bland annat på Guds treenighet och Guds vilja uppenbarad från skapelsens början.

Inte heller när Jesus väljer 72 andra "arbetare" som ska representera honom inför folket så väljer han någon kvinna, Luk 10:1. Bland annat grammatiken (maskulinum i flera ord) gör klart att det bara var män. Och skulle en kvinna ha varit inkluderad bland dessa 72 skulle det vara så oerhört sensationellt att åtminstone någon av de fyra evangelisterna skulle ha omnämnt det.

Och när en ersättare till aposteln Judas Iskariot ska väljas, Apg 1:21-26, så är kravet att det ska vara en man (v. 21), och det trots att det även fanns kvinnor som hade följt Jesus under hans offentliga verksamhet (Matt 27:55-56, Luk 8:1-3). Den man som skulle väljas måste ha vittnat om Jesu uppståndelse (v. 22), vilket även kvinnor hade gjort (Luk 24:9). Och här i Apostlagärningarna finns inget tal om att Judas Iskariot måste ersättas för att det på det sättet skulle motsvara Israels tolv stammar, utan det avgörande var att

det skulle vara en man. Och Herren valde Mattias (Apg 1:24-26).

Av alltså sammanlagt 85 människor som Jesus utväljer för tjänstgöring att bota och förkunna och arbeta för Guds rike så finns ingen kvinna. Inte en enda.

Den samariska kvinnan i Joh 4.

(1) Att Jesus inledde ett samtal med en främmande kvinna innebar ett brott mot gängse religiösa och kulturella tradition. (2) Och att han dessutom talade till en *samarisk* kvinna bröt än mer mot traditionen. (3) Och att han därtill talade till just en sådan kvinna, v. 17-18, var då något mycket kontroversiellt och anstötligt. (4) Och att dessutom dricka ur ett "samariskt kärl" ansågs som orent av judarna. Jesus var som synes inte på något sätt främmande för att bryta mot allehanda traditioner och det på ett radikalt och tydligt sätt.

Ett andra exempel är Luk 10:39 där Jesus undervisar en kvinna, vilket var oförenligt med rabbinsk tradition.

Ett tredje exempel är Matt 27:55-56, Luk 8:1-3, Mark 15:41, som berättar om kvinnor som följde Jesus. Att kvinnor på detta sätt följde en lärare var något nytt och exempellöst och bröt mot gällande sed.

Det finns fler liknande exempel i evangelierna. Och alla dessa exempel gör klart att Jesus kunde om han hade velat och ansett det vara av vikt, ha valt också kvinnor till apostlar.

Och om en promiskuös kvinna kunde berätta om Jesus och bli lyssnad på och vinna gehör (Joh 4), så skulle förstås än mer anständiga kvinnliga apostlar ha kunnat berätta om Jesus och bli lyssnade på och vinna gehör. Om människor lyssnade till en sådan kvinna (Joh 4), så skulle de än mer ha lyssnat till kvinnor som Jesus utvalde. Det skulle ju också ha den fördelen att kvinnor som lyssnade på kvinnor säkert skulle ha lyssnat extra noga. Kvinnor skulle fått ingång hos kvinnor som inte män kunde ha fått.

Men trots sådana logiska och förnuftiga "fördelar" valde Jesus ingen kvinna som apostel eller arbetare för honom.

Sammanfattning: Jesus gjorde kvinnan betydligt mer friare än vad den tidens seder medgav och tillät, och han bröt mot vissa patriarkala genustraditioner. Men han gick inte över gränsen. Han ruckade inte en millimeter på de särskilda gudomliga ordningar och roller mellan könen som Skaparen har fastställt för människosläktet sedan skapelsens början. Och bland annat därför valde han inte någon kvinna till att vara apostel.

Kvinnorna vid Jesu uppståndelse

I Matt 28 förmedlar en ängel till två kvinnor att de ska skynda iväg till lärjungarna och meddela dem att Jesus har uppstått. Även Jesus möter dem och uppmanar kvinnorna att säga till bröderna att de ska gå till Galileen.

Både ängelns ord och Jesu ord handlar om att kvinnorna skulle delge lärjungarna en destinationsangivelse. Förutom det skulle de enligt ängeln förmedla vidare att Jesus har uppstått. Ett uppståndelsebudskap behövde förmedlas för

annars hade det blivit obegripligt för lärjungarna varför de skulle bege sig till Galileen.

I Mark 16 säger en ung man i vit dräkt detsamma som ängeln sa i Matteusevangeliet, dvs att kvinnorna skulle säga till lärjungarna att gå till Galileen där de skulle få se Jesus.

I Luk 24 är det två män i skinande kläder som påminner de villrådiga kvinnorna om några ord av Jesus. Kvinnorna meddelar sedan till lärjungarna det som de hade fått höra av änglarna.

I Joh 20 uppenbarar sig den uppståndne Jesus för Maria Magdalena. Jesus befäller henne att förmedla ett kort budskap (v. 17) till lärjungarna.

Men det är viktigt att se och förstå att i inget av Evangelierna handlar det om att de skulle predika eller undervisa eller ta på sig någon slags ledarroll. De skulle bara som trogna budbärare förmedla vidare några ord från änglar och Jesus, och mest handlade det om vart lärjungarna skulle bege sig för att möta Jesus. (I lös och allmän betydelse kan man faktiskt säga att dessa kvinnor i Evangelierna som fick detta uppdrag var "apostlar", fast apostlar i ordets ursprungsbetydelse, för apostel betyder i grunden inget annat än utsänd.)

Observera också att orden som kvinnorna skulle förmedla handlade om vart Jesu *lärjungar/bröder* skulle gå. Kvinnorna, dvs budbärarna, blev själva inte befallda att gå dit. Budskapet som gavs av änglar var alltså inte avsett för kvinnorna själva. De var bara mottagare av ett budskap som skulle överlämnas och sedan var deras roll avslutad. Ungefär samma roll som brevbärare. Änglarnas budskap

handlade om ett möte mellan männen och Jesus Kristus. Detta är något som sällan eller aldrig brukar uppmärksammas. Men det har betydelse eftersom det bland annat faktiskt innebär att inga kvinnor fick höra Jesus uttala missionsbefallningen. Detta framkommer av texten i Matt 28. I vers 7 talas om "hans lärjungar", i vers 10 "mina bröder", och i vers 16 "De elva lärjungarna". I alla tre verserna (7, 10, 16) anges platsen vara Galileen. Det görs nästan övertydligt att ingen kvinna skulle närvara där, utan det var bara de elva apostlarna som skulle gå till Galileen för att där få se Jesus och höra hans missionsbefallning.

Av evangeliernas uppståndelsetexter kan man alltså inte dra någon absurd slutsats att kvinnor skulle ha rätt att i Guds församling predika och undervisa. Texten ger faktiskt inte ens stöd för att kvinnor rent allmänt har rätt att missionera för oomvända. Här gällde det en unik situation där kvinnor skulle förmedla till Jesu manliga lärjungar ett alldeles särskilt budskap, ett budskap om att bege sig till en plats där kvinnorna själva inte skulle närvara.

Man kan förstås fråga sig varför Gud överhuvudtaget valde just kvinnor att få vara de första som fick reda på att Jesus hade uppstått. Det har förbryllat en del bibelforskare. Men här gäller det att förbli vid sunda vätskor och förstå att ordningsföljden i just detta händelseförlopp, det som brukar uppta feministers tankar, inte betyder att Jesus plötsligt skulle ha förvandlats till en hardcore-feminist och börjat värdera kvinnor förmer än män.

Ett skäl till varför Jesus i just denna situation vänder sig till kvinnor är att Jesus helt enkelt ville ge också några kvinnor en kort glimt av sin uppståndna härlighet. Lärjungarna,

männen, skulle däremot få del av så mycket mer vid mötesplatsen i Galileen.

Det finns ett annat skäl till varför Jesus först uppenbarade sig för kvinnor: det ökar tillförlitligheten av de heliga texterna. För om texterna om Jesu uppståndelse vore ett falsarium, ett påhitt, då skulle aldrig bedragare den tiden använda sig av kvinnor i samband med uppståndelsetexterna (och särskilt inte från en kvinna som haft demoner i sig, Luk 8:2). Men just för att det är kvinnor i dessa texter som fungerar som budbärare så innebär det, ironiskt nog, och som en häpnadsväckande gudomlig tvist, att de heliga Skrifterna får en helt annan tyngd av trovärdighet.

KVINNLIGA PRÄSTER/LEDARE I NT?

Grundläggande tolkningsregler

Någon kan säga att Bibeln visserligen har klara texter som förbjuder kvinnor att vara förkunnare och församlingsledare, men att det samtidigt finns en del texter som verkar ge sken av annat.

Men två basala och sunda hermeneutiska (bibeltolknings) regler brukar vara, 1) att klara texter alltid har företräde framför oklara, och 2) att det alltid är de klara texterna som ska styra tolkningen av de oklara, och inte tvärtom.

Om inte sådana grundläggande hermeneutiska principer vidmakthålls hänger varje biblisk doktrin lös. För i alla dogmer går det alltid att hitta enstaka bibeltexter som ger

sken av att avvika från det tydliga och det historiskt traditionella.

Vi är alla "präster" i en mera allmän mening

1 Petr 2:5, 9

"ett heligt prästerskap ... ett kungligt prästerskap".

Ordet "*prästerskap*" avser inte i den här texten det särskilda ämbetet församlingsledare/äldste, utan här i Petrusbrevet berättas om det som i traditionell kristendom ibland kallas "det allmänna prästadömet". Jfr Upp 1:6, 5:10, 20:6. Den doktrinen handlar om att alla kristna - oavsett kön och social ställning - är i en speciell mening präster. I den meningen att vi som troende frambär oss själva i tjänst för Gud, Rom 12:1, och offrar lovsångens och bönens offer.

Vi är också alla präster i den meningen att vi - oavsett kön och social ställning - har fritt tillträde till Gud utan någon annan medlare mellan oss och Gud än Jesus Kristus, Hebr 7:25.

Budskapet i Petrusbrevet alluderar också till GT där allt folk i Israel kunde kallas för "*präster*" (2 Mos 19:6). Men som vi vet var det bara män som kunde vara präster i dess specifika betydelse vad gäller själva ämbetet.

Med andra ord, i andlig och inre mening så är alla kristna präster inför Gud. Men sedan finns det också ett särskilt yttre och offentligt präst/församlingsledarämbete som ingen kvinna och bara några enstaka män är kallade till.

Kvinnor i Apostlagärningarna.

Apostlagärningarna beskriver för oss en del viktiga tilldragelser under den första kristna tiden. Men vi möter i denna bok inget exempel på en kvinna som predikar, undervisar, vittnar eller på något annat sätt talar offentligt i en synagoga eller i någon kristen församlingsgemenskap.

Anmärkningsvärt nog, inte ens när församlingen utvalde sju medhjälpare för att ha omsorg om det materiella så valdes någon kvinna, Apg 6:1-6.

Men vi ska se lite närmare på kvinnor som nämns i andra böcker i NT.

Euodia och Syntyche (Fil 4:2-3).

Paulus skriver att *"de har kämpat för evangeliet med mig"*.

Det här var två kvinnor som grälade sinsemellan och hade svårt att hålla sams. Men de var ändå genom Paulus indirekt aktiva i missionen. Textens formulering kan betyda att de hade verkat bland kvinnor som kommit till tro när Paulus förkunnade (jfr Tit 2:3-5). Det kan samtidigt eller alternativt betyda att de hade bistått Paulus med praktiska ting, t.ex. ordnat med förnödenheter och härbärge åt Paulus, vilket ju indirekt innebar att de blev delaktiga med Paulus i hans kamp för evangeliet.

Om Paulus själv varit tvungen att ta hand om allt praktiskt på sina missionsresor, då hade mycket tid gått åt till att ordna med försörjningsarbete, husrum och sådant som matlagning, tvättning, lagning av kläder och sandaler, med mera.

Paulus som var ogift hade ingen hustru med sig på sina resor. Men likt Jesus, som hade en grupp kvinnor som följde honom och bistod honom och hans lärjungar med ekonomiska medel och praktiska ting (Luk 8:2-3), så hade förmodligen också Paulus ibland någon kvinna eller flera i sin närhet som ordnade med dylikt. På det sättet hjälpte sådana kvinnor till med att "kämpa för evangeliet", för utan deras hjälp hade inte Paulus kunnat vara så effektiv som han var.

1 Kor 9:5 "Har vi inte rätt att ta med oss en troende hustru så som även de andra apostlarna och Herrens bröder och Kefas?"

Versen visar att apostlarna hade sina hustrur med i tjänsten och missionen. Men de nämns bara i förbigående som en slags parentes.

Men vi ska alltså vara medvetna om att när vi läser Apostlagärningarna och de andra breven om apostlarnas verksamhet så fanns deras hustrur hela tiden närvarande. Men vi får inte veta någonting om dem. Inte ens deras namn. Också detta visar på den patriarkala ordning som gällde. Kvinnor, och särskilt de gifta, var nästan aldrig framträdande, utan befann sig i skuggan av sina män. Men vi kan utgå ifrån att förutom vanligt samliv så bistod de sina män med alla slags praktiska göromål, och blev därmed föredömliga "hjälpare", i enlighet med 1 Mos 2:18.

Men det finns ingenting som säger eller ens antyder att hustrurna skulle ha gjort sådant som Paulus i NT strängt och tydligt förbjuder, dvs att de skulle ha talat/predikat/undervisat/lett i Guds församlingar.

Foibe (Rom 16:1).

Paulus skriver om "*vår syster Foibe som tjänar församlingen i Kenchreai*".

Här kan frestelsen bli stor att läsa in i texten förbjudna ting. Så här gäller det att hålla huvudet kallt.

Ordet "tjänar" här är grekiskans *diakonon*, och det ordet kan betyda både diakon och tjänare. I t.ex. Rom 13:4, 15:8, 1Tim 4:6 har det betydelsen tjänare. Använt om Foibe betyder det möjligen att hon hade särskilt ansvar för att tjäna kvinnorna i Kenchreais församling genom att t.ex. vägleda dem i vad avser kvinnors uppgifter och plikter.

Varje församling bör ha åtminstone någon erfaren kvinna med en sådan tjänande uppgift. Med andra ord uppmanade Foibe kvinnorna i församlingen att älska man och barn, vara hemarbetande och att underordna sig sina män, i enlighet med Paulus påbud i Tit 2:3-5. (Texten i Tit 2:3-5 handlar inte om att äldre kvinnor ska predika eller undervisa i teologi, exegetik eller de kristna doktrinerna, utan ge allmänna direktiv till unga kvinnor om deras roll i det kristna hemmet.)

Det kan också ha handlat om att Foibe tjänade de fattiga i församlingen, och de sjuka, och andra utsatta.

Foibe kunde möjligen också ha haft olika slags uppgifter som innebar praktisk hjälp åt de manliga äldste, församlingstjänarna och åt församlingsledaren i Kenchreai.

Paulus skriver: "*Hon har varit ett stöd (prostatis) ... även för mig.*"

Sannolikt genom att hon erbjudit Paulus rum och bistått honom med mat och kanske pengar (möjligen var det även hon som förmedlade detta brev till Roms församling). Säkert hjälpte hon även till med olika praktiska göromål. I fornkyrkan var det inte ovanligt med kvinnliga "diakoner" som bistod utsatta människor med olika behov.

"Prostates was the title of a citizen in Athens, who had the responsibility of seeing to the welfare of resident aliens who were without civic rights. Among the Jews it signified a wealthy patron of the community." (Vine's)

Men det säger sig självt att Paulus aldrig skulle hylla Foibe till skyarna för att hon hade gjort sådant som han i sina brev annars så tydligt och befallande förbjuder kvinnor att göra.

Eftersom Paulus några år tidigare bland annat hade lärt att kvinnan måste vara tyst i församlingen (1 Kor 14:34), och några år senare skulle skriva att *"en kvinna ska under tystnad ta emot undervisning och helt underordna sig"* (1 Tim 2:12), så kan vi inte här hävda att Paulus hux flux skulle berömma Foibe för att hon var en kvinnlig ledare även för män i församlingen. Vi får inte förvandla Paulus till en glömsk och förvirrad människa. Det vore också att misshandla hans teologi.

Prisca och Aquila.

Paulus kallar dem *"mina medarbetare."* Rom 16:3.

Prisca är densamma som Priscilla. Hon omnämns även i Apg 18:2, 18, 26, 1 Kor 16:19, 2 Tim 4:19. Paret hade sammankomster i deras hus, och de vägledde vid ett tillfälle Apollos. Vid sammankomsterna ordnade säkert Prisca med

allt praktiskt och kanske deltog hon också i undervisningen av kvinnorna (på det sätt som Tit 2:3-5 beskriver). När de vägledde Apollos skedde det enskilt och privat.

Men de här exemplen visar ändå att kvinnor kan uträtta mycket i Guds rike utan att för den skull tala i församlingen då Guds folk är samlat. Man får alltså inte läsa in i texterna sådant som Paulus annars uttryckligen förbjuder en kvinna att göra. Som nämntes i början, oklara texter får aldrig ges företräde framför klara texter, inte heller får oklara texter tolkas så att tydliga texters budskap perverteras eller omintetgörs.

Prisca och Aquila hade med all säkerhet kännedom om vad en kristen kvinna fick och inte fick göra eftersom de också hade varit reskamrater med Paulus och lyssnat till honom under flera år.

Dessutom, ord som "*Hon har varit ett stöd ...*" (Rom 16:1) och "*mina medarbetare*" (Rom 16:3), anspelar också på ett träffande sätt på den roll som Gud gav kvinnan redan i begynnelsen, detta att kvinnan ska vara "en passande hjälpare" åt mannen (1 Mos 2:18).

Ordet "medarbetare" eller "arbetare i Herren" förekommer flera gånger i NT. Timotheos kallades t.ex. för "medarbetare" av Paulus (Rom 16:21). När det avser kvinnor kan man läsa in mycket i de orden, men givetvis aldrig sådant som Paulus uttryckligen förbjuder i t.ex. 1 Kor 11:2-16, 14:33-36, 1 Tim 2:11-15.

Och i 3 Joh v. 8 berättas det om "medarbetare" vars uppgifter handlade om att bistå missionärer med praktiska ting. Paulus kvinnliga "medarbetare" var helt enkelt sådana

som hjälpte Paulus på olika praktiska sätt i hans apostlagärning.

I Apg 18:26 står det att **Priscilla** tillsammans med sin make förklarade Guds väg mer ingående för en man vid namn Apollos.

Detta är enda stället i hela NT där det möjligen är så att en kvinna förklarar Guds väg för en man. Det är inte helt klart vad uttrycket "förklarade" avser. Och jag använder dessutom ordet möjligen, eftersom det mycket väl kunde vara så att det var Aquila som stod för förklaringen men att Priscilla ibland lade till något, antingen förmedlat genom sin man Aquila eller möjligen (men inte sannolikt) direkt till Apollos.

Men oavsett om, och i så fall hur lite eller mycket, Priscilla förklarade direkt till Apollos så är det viktigt att för det första se att denna situation är av privat karaktär. Högst tre personer var inblandade.

Och för det andra så förklarade hon tillsammans med sin make och under hans auktoritet. Hon gjorde det inte ensam, ett scenario som skulle ha varit helt otänkbart.

Med andra ord är detta i samma anda som med undervisningen i 1 Kor 11, där det under vissa bestämda förutsättningar är tillåtet för kvinnor att be och profetera i vissa enskilda sammanhang med män närvarande.

Man bör också uppmärksamma att ordet som används i Apg 18:26 inte är det vanliga för undervisning, *didasko*, vilket däremot används om Apollos i v. 25, utan *ektithemi*, vilket mer har nyansen av att förmedla information.

Vi behöver också vara medvetna om att här beskrivs ett skeende som i sig faktiskt kan vara menat som ett klandervärt exempel. Lukas bara återger historiskt vad som inträffade. Apostlagärningarna är ett brev som beskriver historiska skeenden, det är inte först och främst ett teologiskt brev med moraliska/teologiska imperativ. Detta i motsats till de nytestamentliga *breven* där det i allmänhet är riktlinjer, undervisning och teologi som ges. Man skulle därför möjligen kunna säga att Priscilla, om hon (med sin make) förklarade Guds väg för Apollos ansikte mot ansikte, begick ett misstag. På samma sätt som t.ex. Paulus och Barnabas heta ordväxling i 15:39 inte utgör ett föredöme utan bara beskriver ett klandervärt skeende.

Hur som helst, Priscillas eventuella förklaring direkt till Apollos skedde enskilt och privat och tillsammans med eller under övervakning av sin make och dessutom inte i församlingen.

Kan vi vara säkra på att Priscilla inte talade i församlingen också? Ja. Det kan vi med största säkerhet.

Orsaken är följande: Priscilla bodde sannolikt i Efesos när Timotheos som också befann sig där (1 Tim 1:3) fick ta emot Paulus budskap i 1 Tim 2:11-12. Paulus uppmanar därmed också Priscilla att vara tyst i församlingen, och det fastän Priscilla varit nära bekant med Paulus i flera år och lärt sig teologi av honom under de år han verkade i Efesos. (Detta behandlas mer utförligt i stycket "1 Tim 2:11-15".)

Kristna feminister klänger sig ibland fast vid ett bräckligt halmstrå när de säger att Priscilla nämns *före* sin man i Apg 18:26. Det betyder att hon var den som förklarade mest

hävda man. Men det är naivt önsketänkande och grov spekulation. I t.ex. 1 Kor 16:19 nämns Priscillas man först. (Ordningsföljden av två omnämnda personer har som regel ingen bakomliggande värderingsmässig betydelse, jfr t.ex. Apg 13:2, 43. 14:12, 20. 15:12, 35.)

Ibland brukar hävdas att Priscilla var av en mer förnäm släkt och att det skulle vara orsaken. Eller att Priscilla hade varit omvänd mycket längre än Aquila och därför hade mer kunskap om den kristna tron. Också de alternativen är spekulationer. Sannolikt är det bara tillfälligheter som gör att Priscillas namn oftare (inte alltid) nämns först.

Ytterligare några kvinnor

Paulus skriver: "*Tryfaina och Tryfosa, som arbetar i Herren ... Persis, som har arbetat hårt i Herren*". Rom 16:12.

Tre kvinnor nämns i denna vers och de arbetade i Herren. Endast fantasin kan sätta gränser för vad kvinnor kan arbeta med i Guds rike för Herrens skull. Men av texten får vi ingen vägledning i vad detta arbete bestod i. Det enda vi kan slå fast med säkerhet är att det i arbetet inte ingick sådant som Paulus annars uttryckligen förbjuder kvinnor att göra. Dvs det handlade inte om något slags ledande arbete i församlingen där män inkluderades, och inte heller innebar detta speciella arbete att de hamnade i någon slags auktoritetsställning över män.

Junias (maskulinum enligt UBS). Rom 16:7.

Paulus kände till honom genom de andra apostlarna, och dessa apostlar talade gott om Junias. Det betyder sannolikt att Junias hade uträttat betydande ting i Guds rike.

Nu anser dock de flesta att personen var en kvinna - Junia. Och sedan finns det översättningar som formulerar versen så att det framstår som att hon skulle vara en apostel. Men se *Burer, Michael, and Daniel B. Wallace. "Was Junia Really an Apostle? A Re-Examination of Rom 16:7"*.

Det är knappast sannolikt att Junia(s) var apostel i den specifika betydelsen, bland annat eftersom det då skulle vara enda gången i NT som en kvinna ges en "titel" som eventuellt skulle kunna låta påskina att hon var en andlig ledargestalt av något slag. Det skulle också bryta radikalt mot den patriarkala kontext som genomsyrar hela Bibeln. Och hade hon varit apostel i den specifika betydelsen, så skulle man med rätta förvänta sig att hon också hade omnämnts i åtminstone något annat brev i NT och särskilt i Apostlagärningarna. Men hon nämns bara här i Romarbrevet. Dessutom, ett utmärkande drag under den första tiden för att kunna vara en specifik apostel var att man hade haft en relation till den jordiske (och uppståndne) Jesus (Apg 1:21-22) eller sett honom uppenbarad (Gal 1, Apg 9). Det finns ingen sådan information avseende Junias.

Och även om man skulle översätta så att Junia(s) förvandlades till en apostel - vilket är möjligt grammatiskt, men knappast troligt och framför allt osannolikt teologiskt - så betyder inte det att man måste tvinga in henne i Guds församling för att där tala. Nej, hon skulle då inneha en apostlaroll som är passande för en kvinna. Dvs hon skulle vara **utsänd** för en särskild uppgift, kanske vara förmedlare av pengar eller brev, för ordet apostel betyder i grunden inget annat än "utsänd". I t.ex. 2 Kor 8:23 och Fil 2:25 så har ordet *apostoloi/apostolon* betydelsen "sändebud/som ni sände". Ordet har en ganska vid betydelse och behöver

alltså inte alls ha något att göra med ledarfunktion eller förkunnaruppdrag.

Kristna feminister som menar att det är fråga om en kvinnlig apostel i specifik mening hamnar dessutom i en återvändsgränd. För om nu Junia(s) skulle vara en kvinnlig apostel liknande Jesu lärjungar eller Paulus, då blir deras argument att Jesus inte kunde välja kvinnliga apostlar på grund av kultur och tradition än mer obegripligt. Skulle alltså den tidiga kyrkan vara mer frigjord och öppensinnad än Herren Jesus själv? Den patriarkala kulturen i Israel och den omgivande hednavärlden på apostlarnas tid hade ju inte plötsligt upplösts, utan var likadan som på Jesu tid några år tidigare.

Men man bör alltså känna till att ordet "apostel" kan ha olika betydelser beroende på kontext och kön.

Dessutom, och det är kanske det viktigaste och det avgörande: den mest rimliga översättningen av Rom 16:7 gör att versen inte utgör något som helst problem i sammanhanget. Enligt många översättningar frikopplas ordet "apostlarna" helt från Junia(s).

Svenskbibel:

"Hälsa Andronikos och Junias, mina landsmän och medfångar. Apostlarna håller dem i högt anseende ..."

Nya Norska översättningen:

"Hils Andronikos og Junia, mine landsmenn, som har sittet i fengsel sammen med meg. De har et godt navn blant apostlene ..."

ESV:

"Greet Andronicus and Junia, my kinsmen and my fellow prisoners. They are well known to the apostles ..."

Legacy Standard Bible:

"who are outstanding to the apostles."

CSB och HCSB:

"They are noteworthy in the eyes of the apostles,"

NET-Bible:

"Greet Andronicus and Junia, my compatriots and my fellow prisoners. They are well known to the apostles, and they were in Christ before me."

Dessa och andra översättningar gör alltså klart att Junias (eller Junia) överhuvudtaget inte var en apostel, och därmed omintetgörs hela tankekonstruktionen.

Nymfa

I Kol 4:15 nämner Paulus om Nymfa och "*församlingen i hennes hus*." Det betyder enligt en del kristna feminister att hon var någon slags framträdande auktoritet i församlingen. Men det är spekulation, det finns ingen saklig grund för det.

Det enda som säkert kan sägas är att den här kvinnans hus var tillräckligt stort och passande för församlingen att samlas i (jfr Apg 12:12, 16:15). Att någon upplåter sitt hus

för en sammankomst betyder inte på något magiskt sätt att bostadsinnehavaren i fråga per automatik förvandlas till en ledargestalt.

Under de första seklerna samlades de kristna i hus där de hade sina möten och gudstjänster. Självklart fanns det också under den första tiden troende kvinnor (änkor, och förhållanden där kvinnan var troende men inte mannen) som ägde eller bodde i hus, som generöst uppläts till sammankomster. Men det förvandlar dem inte som något slags trolleri till förkunnare.

(Man bör också känna till att det visserligen textkritiskt generellt anses mest sannolikt att det är fråga om en kvinna. Men det kan inte uteslutas att det är frågan om en man - Nymfas. Enligt t.ex. King James Bible är det fråga om en man.)

Profetkvinnor i GT och NT

De kvinnor som anges i Bibeln som profeter är följande: Mirjam, 2 Mos 15:20-21. Debora, Dom 4:4. Hulda, 2 Kung 22:14-20. Noadja, Neh 6:14. Jesajas hustru, Jes 8:3. Hanna, Luk 2:36. Filippos fyra döttrar, Apg 21:8-9. Därtill har vi en allmän utsaga om att "*era döttrar ska profetera*", Apg 2:17. Sedan omnämns en del falska profetkvinnor, Hes 13:17-23. Isebel, Upp 2:20. En sådan som Isebel var förstås ingen sann utan en falsk profetkvinna, som påstod sig vara profet för att kunna vilseleda.

Att profetera kan i Bibeln betyda flera saker. De så kallade stora och mindre profeterna i GT, Jesaja - Malaki, har en unik ställning eftersom deras profetverksamhet var mer omfattande, och inkluderade förmedling av Guds ord

nedskrivet. Och deras budskap är avsett av Gud att gälla alla slakten så länge jorden består.

Att profetera kan också vara fråga om att förmedla framtidsförutsägelser, Apg 21:10-11, 1 Petr 1:10.

Men vanligtvis handlar profeterande om att någon i en viss given situation förmedlar ett specifikt budskap som Gud har lagt på ens hjärta. Paulus skriver att "*den som profeterar talar till människor och förmedlar uppbyggelse, förmaning och tröst*", 1 Kor 14:3. Ett inspirerat ord av tröst i rätt ögonblick till någon som har det svårt. Märkligare behöver en profetia inte vara. Och långt ifrån alltid är den som talar själv ens medveten om att den profeterar (se t.ex. Joh 11:49-51).

I princip alla troende kan profetera någon gång under sitt liv (jfr 1 Kor 14:31, "*Ni kan alla profetera ...*"). Och om en kvinna upplever att hon får budskap lagt på sitt hjärta vid flera tillfällen i vissa specifika situationer och dessa budskap visar sig bli till verklig hjälp, så kan man med rätta benämna henne vara en profetkvinna. Alldeles säkert skulle många troende kvinnor i dag kunna kalla sig för profeter.

Det är dock aldrig så i NT att den som har profetisk gåva anses likvärdig med GT:s utvalda profeter (Jesaja, Jeremia, Hesekiel, Daniel, m.fl.) som uttalar sitt "*Så säger Herren*". Dessa hade en unik profetisk tjänst som innebar att de felfritt förmedlade Guds ord och vilja. I den kristna församlingens tid måste tvärtom all profetia prövas, 1 Kor 12:10, 14:29, 1 Thess 5:21, 1 Joh 4:1.

Man bör också känna till att i Ef 4:1 är profeter åtskilda från församlingsledare och lärare. Paulus skiljer profetians gåva

från undervisningens gåva, Rom 12:6-7, 1 Kor 12:28. Församlingsledare/äldste sysslar främst med undervisning, 1 Tim 3:2, 5:17. Att profetera är därför inte detsamma som att undervisa eller förkunna.

Ingen av de kvinnor i Bibeln som kallas för profeter förmedlar Guds tilltal i ett sammanhang då Guds folk är samlad.

Mirjam kommer kanske närmast, men då hon profeterar gör hon det endast inför kvinnor (2 Mos 15:20-21), och då handlar det om en religiös "profetisk" sång.

Och Debora profeterar inte ensam utan tillsammans med en man och inget tyder på att profetian frambärs då allt Guds folk är samlad, utan det är främst kungar och furstar som uppmanas att lyssna (Dom 5:3).

Hulda får frambära en kraftfull och tydlig och detaljerad profetia (2 Kung 22:14-20). Hon är faktiskt den enda kvinnan i Bibeln som uttalar orden "*Så säger Herren*". Men det är viktigt att se att detta sker sannolikt i Huldas eget hem i Jerusalem inför endast fem män. Hon profeterar inte offentligt inför Guds folk bestående av både män och kvinnor. Hon verkade privat och inte i det offentliga rummet.

Det är tydligen så att de kvinnliga profeterna i Bibeln ibland framför Guds tilltal till olika människor som de träffar på. Men det är aldrig fråga om att de befinner sig i någon synagoga eller i en lokal där Guds församling är samlad, och där predikar, undervisar eller framför någon profetia.

Och därmed finns det ingenting i GT som går emot det som NT lär om profeterande och kvinnor.

Elisabet (Luk 1:41-45) blev fylld av den helige Ande, och det går utmärkt att säga att hon profeterade om Jesus. Det skedde privat inför Maria och tydligen utan att någon man var närvarande. Det skedde inte i synagogan.

Maria profeterade också hon (Luk 1:46-55), inför Elisabet.

Hanna (Luk 2:38) talade om Gud med enskilda människor och säkert fick hon ibland frambära Guds tilltal till en del av dem som hon samtalade med. Det var så hon fungerade som profet.

Likadant med Filippus fyra döttrar (Apg 21:8-9). De fick sannolikt lagt på sina hjärtan Guds tilltal som de förmedlade vidare till människor som var på besök i deras hus (vilket är helt i enlighet med t.ex. 1 Kor 11:2-16). Men det finns ingen grund för att hävda att dessa döttrar varken var några slags ledare eller att de profeterade i församlingen. Då läser man in något i texten som inte står där.

Det finns många möjligheter för kvinnor att "profetera" utanför församlingens ram. Vid hembesök, vid sjukhusbesök, hos fängelsedömda eller till hemlösa och utsatta, och till andra i nöd och svårigheter. Särskilda ord av tröst, förmaning, uppmuntran, vägledning kan varje kvinna få bli profetisk förmedlare av.

Men gränsmarkeringen är tydlig och klar. När kvinnor profeterar får det inte ske i ett sammanhang där församlingen, Guds folk, har samlats för möte. Då ska de vara tysta, 1 Kor 11:2-16, 14:33-34, 1 Tim 2:11-12.

Församlingsledare och församlingstjänare (1 Tim 3:1-7, Tit 1:5-9).

Församlingsledare.

Kontexten (1 Tim 2:11-15), och grammatiken (maskulinum), och orden "*trogen sin hustru*", gör det hela tydligt att det bara är män som kan komma ifråga när det gäller församlingsledarämbetet.

Församlingstjänare.

Svenskbibel översätter ibland "*församlingstjänare*" när grundtexten har ordet *diakonos*. Det är en tjänst i församlingen som är förbehållen män eftersom den tjänsten mera är en slags assisterande tjänst åt församlingsledaren.

Redan i förstadiet till denna gudomliga tjänst - medhjälparna i Apg 6 - så kom bara män i fråga. Också av en församlingstjänare krävs att han ska vara "*trogen sin hustru, och kunna styra sina barn och sitt hus*" (1 Tim 3:12), dvs ta ansvar för allt sådant som på den tiden ansågs vara mannens självklara och naturliga uppgifter.

Orden "*deras hustrur*" i 1 Tim 3:11 gör också klart att församlingstjänarna var män. Det är inte fråga om kvinnliga församlingstjänare som vissa översättningar gör gällande, för det skulle krocka bland annat mot v. 12, 1 Kor 14:34 och 1 Tim 2:11-12.

Men det finns också andra diakonat i NT. Se t.ex. Luk 8:1-3, 10:40, 22:27, 1 Kor 12:5, 1 Petr 4:10 där ordet *diakonia* förekommer i grundtexten. Och inget hindrar kvinnor från att tjäna som "diakon" i uppgifter andra än församlingstjänarens.

Kvinnor kan alltså ha diakonala tjänster i Guds församling. I kyrkohistorien möter vi diakoner som tog hand om sjuka, fattiga och hungriga och sådana som besökte folk i fängelset. Men kvinnor kan inte verka som församlingstjänare under församlingsledaren, för då skulle hon komma alltför nära ledarskiktet i församlingen, och det har alltid varit ett förbjudet område för kvinnor.

Änglarna

Vi gör ett parentetiskt inskott här för att kort uppmärksamma änglarna. Änglar förekommer både i GT och NT. En av deras uppgifter i Bibeln består i att de är förmedlare av gudomliga budskap till Guds folk. Och de presenteras utan undantag med det manliga genuset (maskulinum) varje gång de uppträder i Bibeln. "Kvinnliga" (feminina) änglar (oftast med vingar) existerar bara i sagornas värld.

Kort genomgång av några viktiga bibeltexter för vårt ämne:

GAL 3:28

"Det finns varken jude eller hedning, slav eller fri, man och kvinna. För alla är ni ett i Kristus Jesus."

Klassisk och traditionell tolkning låter denna vers bli förstådd utifrån brevets huvudämne som är rättfärdiggörelse genom tro.

För den som läser Galaterbrevet från början och kommer till denna vers och sedan fortsätter läsa det återstående i brevet, så bjuder inte denna vers på några svårigheter.

Låt oss skumma igenom kontexten:

De två kapitel som inramar det tredje, dvs kapitel två och fyra, visar att Paulus talar om tro kontra laggärningar.

Och 3:28 kan jämföras med v. 7 i samma kapitel, "*de som tror är Abrahams söner*". I ordet "*söner*" inkluderas i detta sammanhang alla; juden, hedningen, slaven, kvinnan - alla som tror.

Och i versen innan (3:27) står orden "*iklädda Kristus*", och i versen efter (3:29) står orden "*tillhör Kristus*". Alla dem som tillhör Kristus och är iklädda Kristus är "ett i Kristus".

3:28 handlar alltså om frälsningen, och om hur Gud betraktar alla som tillhör Kristus. Gör Gud någon skillnad på olika människor vad avser frälsningen? Nej, etnicitet eller social ställning eller kön har ingen betydelse när Gud betraktar oss utifrån frälsningens realitet. Vi är alla så att säga lika mycket frälsta. En kvinna eller slav eller hedning är inte mindre frälst än t.ex. en judisk man som blivit omvänd till Kristus. Man kan inte vara 50% eller 75% eller 95% frälst, antingen är man frälst eller också är man inte frälst. Och det gäller män, kvinnor, slavar, hedningar, barn - alla.

Ser man alltså på den stora kontexten, dvs Galaterbrevet i stort, och den lilla kontexten, dvs det närmaste sammanhanget, så är det tydligt att versen inte plötsligt handlar om någon slags feminism där man och kvinna hux flux blivit likställda på alla tänkbara plan. Det är bara i frälsningshänseende som man och kvinna står på samma plattform inför Gud.

Men kristna feminister bryr sig normalt inte om kontexten här utan omtolkar versen så att rättfärdiggörelsens konsekvenser istället blir en bisak, om de nu alls omnämner det. Man rycker brutalt ut versen ur dess sammanhang och försöker baxa in i versen nutida västerländska föreställningar om jämställdhet mellan könen.

Man har med andra ord fallit ner i den anakronistiska fallgropen och ägnar sig åt oacceptabel eisegetik (läsa in i texten) istället för traditionell exegetik (läsa ut ur texten).

Att vi troende oberoende av etnicitet och social ställning och kön är ett i Kristus är riktigt, och det är ett budskap som ges också på andra ställen i NT, t.ex. Joh 17:11, 21-23, Ef 4:3.

Men Paulus talar varken i Gal 3:28 eller någon annanstans i NT om att frälsningens realitet skulle göra alla människor på något sätt androgyna eller alternativt jämställda rent allmänt på alla plan.

Mäns och kvinnors ställning inför Gud vad avser frälsningen är en sak. Vår ställning och våra roller som man och kvinna vad avser familjeliv och församlingsliv är en annan sak, och något som överhuvudtaget inte behandlas i Galaterbrevet.

Det finns en skapelseordning och det finns en frälsningsordning. Båda är i tiden gällande. Det nya förbundet upphäver inte underordningens princip utan tvärtom helgar den. Frälsningsordningen tillintetgör inte skapelseordningen.

Att vi är ett i Kristus betyder alltså inte att könen på något sätt upplöses och att man och kvinna blir jämställda inom familj och församling. Det är därför som "hustavlorna" finns

kvar och har gällande kraft (Ef 5, Kol 3, 1 Petr 3), och det är därför som ordningar inom församlingen finns kvar och har gällande kraft (1 Kor 11, 1 Kor 14, 1 Tim 2).

På liknande sätt vad avser t.ex. slaverna. Trots att slaven tillsammans med den fria är ett i Kristus enligt Gal 3:28, så uppmanas slaven likväl överallt i NT att underordna sig sin herre, Ef 6:5, Kol 3:22, 1 Tim 6:1, Tit 2:9, 1 Petr 2:18.

(Slaveriet, så som vi i allmänhet tänker oss det, har ingen gudomlig sanktion, och inte heller någon skapelseordning att falla tillbaka på, och kan inte helt jämföras med man-och-kvinna-rollen. Men "slaveri" i den lösa överförda betydelsen arbetstagare-arbetsgivare har dock i princip en förblivande gudomlig roll i samhället.)

Och likaså vad gäller judar och hedningar. I Kristus är de ett (Gal 3:14, 28), men likväl kvarstår en skillnad mellan dem, både i världen (1 Kor 10:32) och i församlingen (Rom 9:1-11).

För Paulus fanns det ingen motsättning i detta att man och kvinna står på samma plan när det gäller frälsningen, men att de har olika uppgifter/roller i familj och församling. Paulus ansåg inte att en av dessa doktriner slog ut någon annan, utan undervisade tydligt och ivrigt om samtliga dessa verkligheter.

Kristna feminister har trots allt som talar emot dem Gal 3:28 som sin favoritvers som de bollar respektlös med som det passar dem. Och man påstår att texten uttrycker realiteten i den nya skapelsen, och att den fallna världen med dess hierarkiska modell där mannen är överordnad kvinnan har fått sitt slut i och genom Kristus och Anden.

Man vägrar därmed erkänna att Paulus, som skrev Galaterbrevet i ett tidigt skede, håller fast vid och tydligt försvarar över- och underordningens princip mellan man och kvinna i sina senare brev (1 Kor 11:2-16, 14:33-40, Ef 5:22-33, Kol 3:18, 1 Tim 2:9-15, Tit 2:4-5).

Det ligger till så här: Galaterbrevet skrevs av Paulus ca 48 e.Kr. Ca 5-8 år senare skrev han Första Korinthierbrevet, Första Timotheosbrevet och Efesierbrevet. Dessa tre sistnämnda brev undervisar om kvinnans underordnande ställning.

När de kristna feministerna därför hävdar att Gal 3:28 upphäver patriarkatet och gör man och kvinna jämlika på alla områden, så innebär det att man "dumförklarar" aposteln Paulus och gör honom förvirrad. Detta eftersom Guds språkrör Paulus ju tydligen inte begrep vad dagens kristna feminister förstått, utan flera år efter att Paulus skrev Galaterbrevet så fortsatte han i andra brev att undervisa om kvinnans underordnande till mannen i församling och inom familjen, att mannen är kvinnans huvud, att kvinnan inte får tala i församlingen, att kvinnan inte får bestämma över mannen, osv. Så skulle det inte vara om kristna feminister hade rätt, då skulle Paulus även i sina senare brev undervisat om mannens och kvinnans jämställdhet i familj och församling. Men det gör han inte. Tvärtom betonar han då patriarkatets ordning.

Någon rimlig förklaring till detta har kristna feminister inte lyckats leverera. De flesta av dem verkar överhuvudtaget inte medvetna om dessa grundläggande fakta.

1 KOR 11:2-16

Kvinnor som ber eller profeterar ska ha slöja på sitt huvud. Den ska hon bära i princip alltid och överallt när hon ber eller profeterar.

Den slöja eller huvudbeklädnad det här är fråga om är av Gud avsedd att säga något om hennes relation till män, detta att "*mannen är kvinnans huvud*" (1 Kor 11:3).

Huvudbeklädningen blir en signal att kvinnan respekterar mannen som hennes "*huvud*" också vid de tillfällen då hon utför en religiös aktivitet - ber eller profeterar. Det blir en ordlös bekräftelse, att hon villigt och ödmjukt går in under den Guds ordning som stipulerar mannens auktoritet. Den man (eller de män) som eventuellt är närvarande när en kvinna ber eller profeterar får då visshet om att kvinnan inte är en trotsig och ifrågasättande kvinna utan en gudfruktig kvinna som ödmjukt accepterar Guds ordning. Och hennes respekt till mannen blir samtidigt respekt visad för Skaparen av de två könen och för den könsmaktsordning som Han inrättat från begynnelsen.

Och hon bär huvudbeklädnad också för änglarnas skull. Änglarna är Guds tjänare som vakar över att allt går rätt till bland Guds folk, och änglarna står i direkt förbindelse med Gud. Och det är inför Gud som kvinnorna ytterst har ansvaret för hur de lever och hur de ställer sig till de gudomliga påbud som finns i den heliga Skrift.

Sen bör man känna till att textavsnittet i v. 2-16 sannolikt inte avser församlingsmöten utan mindre möten med t.ex. husfolk eller några andra trossyskon. För i kapitel 11 är det först från och med v. 17 som Paulus börjar tala om församlingens sammankomster. V. 2-16 handlar om andra

sammanhang. Detta visar också orden i v. 18: *"Till att börja med hör jag att ni är splittrade när ni möts som församling."* De orden - *"Till att börja med"* - skulle Paulus förstås inte använda om även v. 1-16 avsåg något som skedde i de gemensamma sammankomsterna. Att v. 2-16 främst handlar om andra sammanhang än församlingsmöten har betydelse eftersom det i församlingens möten bara är män som får be högt, se t.ex. 1 Tim 2:8. Men också kvinnor får naturligtvis be under församlingsmöten, fast då under tystnad, och därmed kan man säga att påbudet om huvudbeklädning även gäller då. (Se även Appendix II.)

Att kvinnan ska ha en huvudbeklädning var något som också de tidigaste teologerna undervisade om (t.ex. Clement av Alexandria, Tertullianus, Hippolytus, Chrystostomos, Augustinus) och något som också kvinnorna åtlodde, vilket t.ex. avbildningar av kvinnor i Roms katakomber visar.

Kristna kvinnors huvudbeklädning kan tyckas konstigt för kristna som lever ett par tusen år senare i ett sekulariserat Väst där religiösa tecken och symboler lyser med sin frånvaro. Men huvud- och ansiktsbeklädning för kvinnor ansågs helt naturligt och normalt på bibelns tid. I t.ex. Jerusalem på Jesu tid så bar kvinnorna slöja och betäckte sina ansikten även när de gick ut. Det ansågs skamligt om en kvinna gick ut utan denna beklädning. Det fanns även kvinnor som jämt var beslöjade inomhus.

Men 1 Kor 11:2-16 handlar inte bara om dåtida sed och kultur. Det handlar om tidlös ordning, värdighet och utförande av Guds vilja. Därför behöver kristna överallt återinföra denna praxis. Den har egentligen aldrig heller helt upphört i praktiken, för blickar man ut globalt kan man lite

överallt på jorden finna kristna kyrkor och grupperingar där kvinnor också i dag lever efter detta påbud.

Och historiskt så har slöja/huvudbeklädnad varit totalt dominerande bland kristna kvinnor genom historien:

"Head covering is not a new doctrine. Since the time of the apostles until the twentieth century, this practice was upheld by most Christians ... In North America, head covering was practiced in virtually all churches up until the beginning of the twentieth century. This date is interesting because it coincides with the first wave of feminism. Although the practice continued in most churches, from that time forward it was a symbol in decline. Then in the 1960s and 70s, the number of women who practiced this symbol radically dropped. Once again, this coincided with another movement of feminism ... feminists were making organized efforts to try to eradicate the symbol. They understood that a woman covering her head was a symbol of her submission to male authority, and they hated that ... Theologian R.C. Sproul Sr. notes the disturbing connection as well: 'It does disturb me, that the ... tradition of the woman covering her head in America did not pass away until we saw a cultural revolt against the authority of the husband over the wife ... The wearing of fabric head coverings in worship was universally the practice of Christian woman until the twentieth century. What happened? Did we suddenly find some biblical truth to which the saints for thousands of years were blind? Or were our biblical views of woman gradually eroded by the modern feminist movement that has infiltrated the Church of Jesus Christ, which is 'the pillar and ground of the truth'?" (Jeremy Gardiner, Head covering, 2016, sid 9, 15-17, 51.)

Också i Sverige var huvudbeklädnad för kvinnor dominerande i kyrkorna fram till 1900-talets början.

1 Kor 11:7-9 gör det tydligt att Guds förordning om slöja/huvudbeklädnad grundas på skapelseordningen. Av den anledningen spränger påbudet kulturbarriären och får en giltighet som omfattar all framtid för Guds utvalda folk. Paulus nämner två skäl utifrån skapelsen som motivation till påbudet, (1) mannen är i *direkt* mening en avbild och avglans av Gud, medan kvinnan är en avglans av mannen och *indirekt* av Gud, (2) och mannen skapades inte för kvinnans skull utan tvärtom.

Kristna feminister brukar normalt bortse från och nonchalant vifta bort Paulus motiveringar. De påstår t.ex. istället att prostituerade i Korinth inte täckte sitt hår och därför skulle de kristna kvinnorna i Korinth täcka sitt hår. Men en grundläggande tolkningsprincip är att om inte en text själv anger något slags kulturellt/socialt skäl för ett påbud så är påbudet av allmängiltig art. Och utifrån v. 7-9 så tillintetgör Paulus kristna feministers försök att göra påbudet till ett tidsbegränsat kulturellt fenomen.

Sedan finns det andra som hävdar att den underordning som lärs i 1 Kor 11 visserligen är av allmängiltig natur och ska efterlevas, men slöja/huvudbeklädnad är av kulturell art och ett tidsbegränsat attribut, och det kan därför få skifta från tid till tid. Men det blir ohållbart om det yttre attributet under olika tider i världen tillåts skifta så att varje land och olika delar av varje land och kanske till och med varje enskild församling i ett land kan ha ett eget kulturellt specifikt attribut för kvinnan som uttrycker hennes underordning. Det skulle i praktiken leda till en kaotisk

situation både för de lokala kristna församlingarna i ett land men också för den universella församlingen.

Någon kan t.ex. säga att slöja/huvudbeklädning i dag kan ersättas med att kvinnan bär en ring på fingret. Men det visar att man inte förstått Paulus. För det första ska man inte ändra en tydlig biblisk praxis som utan problem går att förverkliga överallt. Och för det andra brukar även män bära ring i vårt samhälle, och då skulle hela Paulus poäng gå om intet, för den går ut på att det endast är kvinnan som ska bära något på huvudet och att det skulle vara vanära för mannen att göra detsamma.

Det överlägset smidigaste och lämpligaste både för alla lokala församlingar i ett land, och för den universella församlingen, är att alla Kristi församlingar utan undantag följer den specifika ordningsregel som aposteln Paulus, ledd av Guds Ande, lägger fram i detta kapitel. Det skulle lösa en mångfald av problem som annars oundvikligt snabbt poppar upp.

Varför får inte en kvinna be högt eller profetera i församlingens möten?

Därför att det uttryckligen är förbjudet enligt 1 Kor 14:33-34 och 1 Tim 2:11-12.

I gemensamma och officiella möten när hela församlingen är samlad ber förstås också kvinnor, men då får det bara ske under tystnad. Och eftersom hon får be under tystnad vid församlingsmöten bör hon bära slöja/huvudbeklädning även då. Hon får däremot inte profetera under församlingens möten, men överallt annars, och då med slöja/huvudbeklädning.

Och om en kvinna alltid vill bära slöja/huvudbeklädnad så ska ingen förneka henne det. För en troende uppmanas ju som bekant att oavbrutet be (1 Thess 5:17).

Någon kanske tänker att män är ju inte alltid närvarande när kvinnan ber eller profeterar. Det är sant, men hon bära slöja/huvudbeklädnad också *"för änglarnas skull"* (v. 10).

1 KOR 14:33-40

Aposteln Paulus:

"Som i alla de heligas församlingar måste kvinnorna vara tysta i församlingarna. För det är inte tillåtet för dem att tala utan de måste underordna sig, som också lagen säger. Och vill de veta något ska de fråga sina män hemma, för det är skamligt för en kvinna att tala i församlingen." 1 Kor 14:33-35

Kristna feminister tänker, lär och agerar som om texten sa:

Som i alla de heligas församlingar så får kvinnorna tala i församlingarna. För det är tillåtet för dem att tala och de behöver inte underordna sig, det säger också lagen. Och vill de veta något så kan de fråga predikanten, för det är inte skamligt för en kvinna att tala i församlingen.

- - - - -

Det finns i vår tid särskilt två avvikelser från klassisk traditionell tro när det gäller 1 Kor 14:33-40.

1. De som hävdar att trots vad orden tycks säga i ett första påseende så gäller det motsatta, dvs kvinnor får tala i församlingen lika mycket som män. Anhängare till denna linje kallar jag för kristna feminister. De förespråkar historiskt sett en ny lära.

2. De som hävdar att kvinnor inte får förkunna i församlingen eller vara församlingsledare. Däremot får kvinnor framträda på andra sätt, t.ex. be och profetera i församlingen, eftersom man menar att det annars blir en konflikt med 1 Kor 11.

Den klassiska tron däremot uttrycker att orden menar vad de faktiskt säger. Man tar texten på allvar. Man deklarerar en omedelbar och naturlig förståelse av texten vilket betyder ett absolut förbud för kvinnor att på något sätt tala i församlingen.

Den klassiska tron levererar också den enda rimliga förståelsen av texten. Den har också ett överväldigande stöd rent historiskt och kan därför med rätta benämnas som klassisk kristen tro i detta ämne.

Det är förstås särskilt v. 34-35 som orsakar sådan irritabel turbulens hos kristna feminister. Eftersom textverserna är så rättframma, tydliga och enkla till sin karaktär så som de uttrycks, så tvingas man anstränga sig ordentligt för att på olika sätt problematisera texten.

Ansträngningarna har varit och är många och i vissa fall intrikata. En del hävdar helt framt att verserna inte tillhör originaltexten. Andra hävdar att verserna egentligen utgör ett slags citat som Paulus förkastar. Andra hävdar att Paulus avser kvinnor som avbryter och ställer frågor mitt i

församlingen. Andra hävdar att det egentligen handlar om kvinnor som tjattrade högljutt under gudstjänsten. Andra kan medge att Paulus faktiskt menade vad han sa, men att det bara hade gällande kraft i den kultur som var aktuell då.

Med finurliga exegetiska finesser och kulturhistoriska spekulationer så är det möjligt, om man har det handlaget, att bygga upp vilka illusoriska tankekonstruktioner som helst för att kunna slingra sig undan tydliga befallningar från Gud.

Men istället för att ägna tid åt att vederlägga sådana moderna och spekulativa teorier så ska jag låta texten i all sin enkelhet få tala för sig själv. Texten ska själv få berätta för oss hur den motiverar talförbudet för kvinnor i församlingen. För det fantastiska är just det, att texten själv förklarar/motiverar varför kvinnan ska vara tyst i församlingen. Vi behöver inte gissa. Vi behöver inte hitta på eller spekulera. Svaren finns i texten själv:

V. 33. *"Som i alla de heligas församlingar"*.

Med dessa ord inleder Paulus sin undervisning om kvinnans roll i församlingen. Och Paulus börjar med att slå fast att det han nu skriver inte bara gäller församlingen i Korinth och någon särskild problematisk situation där, utan han hänvisar till en ordning som är för handen i *"alla"* församlingar. Det handlar alltså inte om något som var kulturellt betingat för just den korinthiska församlingen i Grekland.

V. 34. *"måste kvinnorna vara tysta"*.

Paulus skriver inte *"bör"*, utan förordningen är nödvändig. Det är en befallning, det grekiska verbet står i imperativ. Och ordet *"tysta"* innebär utifrån kontext och naturlig

läsförståelse ett talförbud gällande alla de muntliga uttrycksformer som nämnts i v. 1-33.

V. 34. *"Det är inte tillåtet för dem att tala"*.

Orsaken till befallningen att kvinnorna ska vara tysta härrör inte från aposteln Paulus utan från Gud. *"Inte tillåtet"* syftar bland annat på Guds lag (se nedan) som befäller dem att vara tysta. Dessutom skriver Paulus här med Guds auktoritet.

Texten i sig är okomplicerad. Ändå kan några ifrågasätta och mena t.ex. att förbudet bara är starkt begränsat till *bedömning* av profetiskt tal. Bara det. Men det finns inget i texten som ens antyder en sådan märklig begränsning. Det vore också egendomligt och irrationellt, varför skulle Paulus förbjuda kvinnor att bedöma profetior men tillåta dem att profetera? Både profetiskt tal och bedömning av profetiskt tal har mer eller mindre inslag av undervisning i sig. Nej, förbudet har absolut karaktär, det ges inga kryphål. Paulus ordval ger inga öppningar för undantag.

V. 34. *"De måste underordna sig"*.

Detta är ett återkommande budskap i NT, se t.ex. Ef 5:22-24, Kol 3:18, 1 Tim 2:11, 1 Petr 3:5-6. Och på detta att underordna sig följer helt naturligt att inte på något sätt undervisa andra, eftersom man då inte längre befinner sig i en underordnad position utan i en överordnad. Och blotta tanken att en kvinna i det offentliga i någon mening skulle vara jämställd med män existerade överhuvudtaget inte i den världen eller i de kristna församlingarna. Om någon den tiden ens skulle antyda något som kom i närheten av en slags nutida jämlikhetstanke mellan könen i församlingen så

skulle det te sig främmande och horribelt för dem. Och man skulle förmodligen inte vara välkommen i gemenskapen.

V. 34. *"Som också lagen säger"*.

Gamla Testamentet talar i *"lagen"* om underordning redan i början av Skriften. Det sker både före syndafallet, 1 Mos 2:18-24, och efter syndafallet, 3:16.

Och på andra ställen i Nya Testamentet (1 Kor 11:8-9, 1 Tim 2:13-14) hänvisar Paulus till att mannen skapades före kvinnan, och att kvinnan blev förledd, vilket det alltså berättas om i *"lagen"*, dvs GT.

Aposteln Petrus hänvisar också till *"lagen"* (Torah) när han refererar till Sara och Abraham, se 1 Petr 3:5-6.

Därtill ingår i ordet *"lagen"* Moseböckernas undervisning om det manliga prästadömet (2 Mos 28:1-4, 4 Mos 3:5-13) som kvinnorna skulle underordna sig.

Dessutom, *"lagen"* avser även hela Gamla Testamentet (inte bara Moseböckerna). För i v. 21 skriver Paulus om vad *"lagen"* säger, och där citerar han från Jesaja.

Eftersom underordning är en förordning som Gud stadgat redan från skapelsens början så har den en giltighet som sträcker sig över alla tider. Också detta gör klart att påbudet inte är tidsbegränsad eller kulturellt betingad. Mose lag gavs nära 1500 år före aposteln Paulus, och Paulus bejakade dess giltighet.

V. 35. *"Vill de veta något ska de fråga sina män hemma"*.

Kvinnor får alltså inte i församlingen enligt v. 26, 29 sjunga, undervisa, ge uppenbarelsen, profetera, bedöma profetiska tal, tala högt i tungor, uttyda tungotal.

Men ställa frågor då, det är väl ändå inte så farligt?

På den tiden kunde det förekomma att män ställde frågor i församlingens möten till de män som undervisade. Och eftersom kvinnor nu mera allmänt under den kristna församlingens tid fick närvara i gudstjänsten så var det extra viktigt att markera ut gränsen.

Paulus förklarar därför att kvinnor måste hålla inne med eventuella frågor tills de kom hem, och då kunde de privat ställa sina frågor till sina egna män utan att andra tvingades höra på kvinnans funderingar. Att en kvinna offentligt skulle ställa en fråga eller ens tala till en annan man än sin egen make ansågs rent generellt den tiden som något högst opassande och skamligt och även något som vanärade den man som kvinnan var gift med.

Det finns ju också en överhängande risk att frågor får en undervisande karaktär, eller att frågor är av ifrågasättande karaktär, eller rent av kritiska eller sarkastiska eller utmanande gentemot den som undervisat/förkunnat. Och ett sådant beteende från en kvinna skulle te sig oerhört motbjudande och även bryta mot allt som underordning står för. Förbudet för kvinnor att ställa frågor i församlingens möten är därför ett mycket viktigt förbud.

V. 35. *"Det är skamligt"*.

Så fort en kvinna talar i församlingen - kvinnans intention är ovidkommande - så innebär det i praktiken ett slags trotsigt

försök att göra sig jämställd med mannen. Och då rubbas Guds goda ordning, och disharmoni uppstår. Vi borde alla rodna av skam varje gång det inträffar.

Både i Guds och människors ögon betraktades det som något skamligt om kvinnor offentligt öppnade sin mun i församlingen, och än mer om de samtidigt tilltalade en man.

Det är ett tecken i tiden att det i dag särskilt i väst knappt finns någon kristen som längre skäms när en kvinna talar i församlingen. Det har gått så långt att man tvärtom känner en stolthet när så sker. Vår känsla för vad som är sunt och rätt i detta har under lång tid perverterats och förvärldsligats så djupt att skadan kan tyckas irreparabel.

V. 36. "Eller var det från er som Guds ord gick ut? Eller var det bara till er det kom?"

Paulus upprepar (jfr v. 34) och påpekar i denna vers att Guds ord inte hade sitt upphov från dem i Korinth utan från Kristus och apostlarna (se 1 Thess 2:13 och kommentar i svenskbibel). Paulus ord är en indirekt uppmaning till korinthiserna att inte betrakta apostelns ord lättvindigt utan betrakta det som Guds ord, som inte får ifrågasättas.

V. 37. "profet eller andlig".

De som försökte manipulera Guds ord och ifrågasätta Paulus auktoritet bländade församlingen genom att framstå som myndiga karismatiker ute på Guds profetiska uppdrag. Det är inte omöjligt att enstaka falska profeter redan tidigt förmedlade ett budskap om vissa "friheter" för kvinnor, en slags dåtida kristna feminister.

Men "*Guds ord*" (v. 36) och "*Herrens bud*" (v. 37) väger tyngre än någon profet eller andlig person som med försåtliga argument tillåter kvinnor att tala i en församling. Paulus föregriper därmed på ett profetiskt sätt även alla de kristna feminister som i dag 2000 år senare på olika sätt angriper Guds förordning.

V. 38. "*Men den som inte erkänner detta är själv inte erkänd.*"

Den som inte kan bejaka Guds bud om att kvinnan måste vara tyst i församlingen är inte erkänd och accepterad av vare sig Paulus eller Gud. Så viktiga är de påbud som Paulus levererat att han inspireras av Anden att avsluta sitt budskap med denna skarpa domsvarning.

Att inte vara erkänd av Gud betyder sannolikt att viktiga delar av ens livsgärning på jorden möter Guds ogillande och att begränsad lön väntar på domens dag och att den falska förkunnargärning man ägnat sig åt riskerar att brännas upp (1 Kor 3:12-15).

1 TIM 2:11-15

Aposteln Paulus:

"En kvinna ska under tystnad ta emot undervisning och helt underordna sig. Jag tillåter inte att en kvinna undervisar eller bestämmer över en man, utan hon ska hålla sig tyst. För Adam skapades först. Därefter Eva. Och det var inte Adam som blev förledd, utan kvinnan blev förledd och blev en överträdare." 1 Tim 2:11-14

Kristna feminister tänker, lär och agerar som om texten sa:

En kvinna får tala och undervisa och behöver inte på något sätt underordna sig. Jag tillåter att en kvinna undervisar och bestämmer över mannen, hon behöver inte vara tyst. För Adam och Eva skapades nästan samtidigt. Och både Adam och Eva blev förledda och blev båda överträdare.

- - - - -

Det är inte svårt att förstå 1 Tim 2:11-14. Texten är så rak och enkel att ett barn utan större svårigheter begriper. Ja, det är nästan så att man skulle kunna tro att Paulus hade ett barn för ögonen när han skrev just detta textstycke. Och lite så är det faktiskt också, eftersom mottagaren av brevet, Timotheos, var en ung man (4:12).

Trots det så anstränger sig kristna feminister för att problematisera också denna text. Man kan t.ex. påstå att en bakomliggande orsak till Paulus direktiv var att vissa kvinnor störde ordningen i församlingen. Eller att vissa kvinnor undervisade i församlingen fast på ett dominerande sätt gentemot männen. Och att det nog var till sådana kvinnor som Paulus riktar sig till.

Problemet är att Paulus själv inte ens antyder något sådant. Utan han grundar och motiverar sina påbud på helt andra saker, framför allt går han tillbaka till skapelsen.

Hade det varit så som kristna feminister påstår så hade aposteln Paulus lätt kunnat formulera sig på ett sätt som gör rättvisa åt deras fantasisvävande tankar. Men det gör han inte.

Vi ska nu tillåta texten själv få komma till tals:

V. 11. *"En kvinna ska under tystnad"*

Även i nästa vers (v. 12) understryks vikten av att kvinnan är tyst. Och om tystnadens betydelse nämner Paulus även i 1 Kor 14:34. Genom dessa ständiga upprepningar om tystnad vill Gud tydligt betona något för att det inte ska råda någon tvekan: en kvinna får inte på något sätt göra sin stämma hörd! Och det avser först och främst när församlingen är samlad för möte. Hon får då inte uttrycka sig genom frågor, sång, bön, tungotal, profetia, uppenbarelse, förkunnelse, textläsning eller något annat.

"ta emot undervisning"

I en judisk kontext var detta något högst ovanligt. Bland judarna var det sönerna/männen som skulle ta emot undervisning och lära sig, inte flickor och kvinnor. Med dessa banbrytande ord går Paulus i Jesu fotspår, jfr Luk 10:39-42, Joh 4.

"helt underordna sig"

Vikten av att kvinnan underordnar sig är ingen obetydlig sak för Gud, han betonar det ofta i NT, se även 1 Kor 14:34, Ef 5:24, Kol 3:18, 1 Petr 3:1. Men den kvinna som talar i församlingen deklarerar (medvetet eller omedvetet) för Gud, änglar och människor, att hon vägrar att underordna sig.

Ingen som älskar Gud borde vara likgiltig och rycka på axlarna när ett sådant beteende förekommer i Guds församling där den helige Ande är närvarande.

V. 12. ”Jag tillåter inte”

Aposteln Paulus kan uttrycka sig med sådan auktoritet eftersom han är ett språkrör för Gud. Det är Guds vilja som Paulus är en förmedlare av. Paulus ord är i alla sina nytestamentliga brev Guds ord, så Paulus förbud här förmedlar vidare Guds förbud.

”att en kvinna undervisar”

Ordet ”undervisa” har en bred innebörd. I förlängningen avses allt slags bibliskt/teologiskt/exegetisk lärande. Först och främst gäller förbudet i församlingen. En kvinna får inte undervisa varken vuxna eller barn i församlingen. Men indirekt och i överförd betydelse så avser förbudet i vår tid också sådant som kristen/biblisk undervisning i form av film, video, ljudupptagning, böcker, artiklar, bibelundervisning i skolor, och naturligtvis bibelöversättning. Ingenstans, på något sätt, får en kvinna direkt eller indirekt undervisa i bibelkunskap eller den kristna tron.

(Det finns endast *en* kvinna i NT som lär/undervisar, där det grekiska ordet *didaskei* används, och det gäller den falska profetkvinnan Isebel i Upp 2:20.)

”eller bestämmer över en man”

Det avser kvinnans förhållningssätt mot män i både församling och familj. Att ”bestämma” innebär i praktiken överordning och är motsatsen till underordning.

En kvinnas karaktär i relation till mannen ska främst utmärkas av fåordighet, mildhet, ödmjukhet, vördnad, anspråkslöshet, lydnad och underordnande. Inte av höjd

röst, pratighet, dominans, ifrågasättande, arrogans, uppnosighet, besserwisserattityd och dylikt. Så uppmuntras däremot kvinnan att bete sig i vår sekulära tid, i media, filmer, ja överallt i samhället. Det är sjukt och destruktivt, och framför allt ett smädande av Guds ordning.

"hon ska hålla sig tyst"

För andra gången i detta brev inskräper Paulus detta (jfr v. 11) vilket understryker att det är ett oerhört viktigt påbud som inte får negligeras.

Att kvinnan ska vara tyst ska inte betraktas eller förstås på ett negativt sätt. Med tystnad följer att man befrias från betungande ansvar, och från alla möjliga bekymmer, kontroverser och missförstånd som tungan så lätt orsakar. *"Tungan kan ingen människa tämja"*, säger Jakob (Jak 3:8). Han talar också om *"en mer omfattande dom"* för de som är lärare (Jak 3:1). Det är något som gudfruktiga kvinnor slipper oroa sig för. Man påminns också om det svenska ordspråket: Tala är silver, tiga är guld.

V. 13. *"För Adam skapades först"*

Ordet "För" är viktigt, eftersom Paulus nu börjar ge oss några orsaker till Guds påbud. Och orsakerna är inte sådant som kristna feminister brukar spekulera i. Paulus motiverar påbuden med att hänvisa till skapelseordningen.

Att Adam skapades först signalerar att mannen är överordnad kvinnan och därför av Skaparen har fått vissa funktioner/roller som inte kvinnan har fått. Att Gud låter ordningsföljden i människans skapelse få sådana följder är inget som vi människor ska förlöjliga eller ifrågasätta. Även i

1 Kor 11:8 hänvisar Paulus till ordningsföljden (och även underförstått i 1 Kor 14:34 genom ordet "lagen"). Paulus anger alltså som skäl för budskapet i v. 12, inte kulturella orsaker eller någon särskild situation i Efesos, utan den ordning som Gud förordnat redan i skapelsen, före syndafallet.

V. 14. *"Det var inte Adam som blev förledd, utan kvinnan"*

Paulus ger ett andra skäl till påbuden i v. 11-12. Detta att det var kvinnan som lät sig bedras av Satan i ormens förklädnad. (Paulus nämner Eva vid namn en andra gång i sina brev, 2 Kor 11:3, och då handlar det också om att Eva blev bedragen.) Adam däremot bedrogs inte av ormen utan av kvinnan som räckte honom av den förbjudna frukten. Kvinnan blev ormens förlängda arm. Kvinnan blev en omedveten förmedlare av ormens diaboliska vilja till mannen.

Eva var inte tyst i Edens lustgård utan var i dialog med Satan (1 Mos 3:2), och mannen lyssnade sedan på kvinnan (1 Mos 3:17) som hade blivit ett språkrör för Satan.

Det underförstådda är också att kvinnan har lättare än mannen att lyssna till, inleda dialog med och bli bedragen av Satan. Det är också därför som kvinnan i församlingen inte ska ges tillfälle att upprepa Evas synd genom att tala till mannen och därmed riskera att locka honom till synd och irrlära, utan hon ska vara tyst.

"(kvinnan) blev en överträdare"

Att kvinnan ska vara tyst i församlingen kan också betraktas som en konsekvens av hennes överträdelse i begynnelsen.

Det var kvinnan som begick den första synden i mänsklighetens historia. Detta utgör för Paulus *en* orsak till att hon ska vara tyst. (Ur ett annat perspektiv gör Paulus mannen huvudansvarig - se Rom 5:14, 18 - men då handlar det om hans roll som överhuvud, vilket innebär att han är den ytterst ansvarige inom familjen.)

Detta innebär också att varje gång en kvinna är olydig mot Guds ord (liksom Eva) och talar/förkunnar i församlingen inför lyssnande män (liksom Adam), så upprepas ursynden, den synd som kastade mänskligheten in i mörker och lidande.

Indirekt handlar också detta om att Gud nedlagt i mannen (rent allmänt) särskilda egenskaper som gör det lättare för honom att fungera i ledarroller, medan Gud nedlagt i kvinnan (rent allmänt) särskilda egenskaper som gör det lättare för henne att fungera i en underordnad ställning där hon bistår och visar omsorg och är en "hjälpare" för mannen.

V. 15. *"Men hon ska bli frälst genom sitt moderskap"*

Syndafallets förbannelse som orsakade att kvinnans moderskap bland annat skulle innebära "plåga" (1 Mos 3:16) får i Kristus en upprättelse. Kvinnans gudagivna roll i det korta jordelivet är framför allt detta att vara mor, att föda och ta hand om barn. Detta är så viktigt och stort i Guds ögon att man till och med kan tala om att kvinnans frälsning ligger i denna hennes roll. Kvinnans roll och uppgift i livet är alltså inte att söka jämlikhet med mannen eller söka någon slags "frigörelse/självständighet" från mannen.

Hennes primära uppgift i livet är att föda barn och ta hand om man och hem. Om hon går in i denna moderskapsroll tillsammans med tro och kärlek, då kan hon vara viss om sin frälsning. Så viktigt och högheligt är alltså moderskapets roll för Gud att han låter ordet "frälst" knytas samman med den gudagivna rollen att vara mor. Det understryker att det inte finns något som gläder Skaparen mer vad avser kvinnan, än detta att hon är en "hjälpare" för mannen och lever i sitt moderskap och tar hand om de barn som Gud skänker dem.

Kvinnan befrias därmed samtidigt från det tunga ansvaret att verka utåtriktat och aktivt i församlingen. Hennes ansvarsområde är istället främst hemmet och moderskapet. Jfr Tit 2:4-5.

I samband med "moderskap" så bör omnämnas en annan "ordning" som Gud nedlagt i skapelsen: Det som kallas premenstruellt syndrom (PMS, PMDS). Det är något som de allra flesta kvinnor mer eller mindre drabbas av varje månad några dagar före mens. Vanliga symtom enligt den medicinska professionen är trötthet, huvudvärk, irritabilitet, gråtmildhet, ångest, ilska, nedstämdhet, ledsenhet, deppighet, m.m. Det vill säga allt sådant som i högsta grad är opassande och destruktivt för det som ska utmärka församlingsledare och förkunnare, se 1 Tim 3:2-3, Tit 1:7-9.

Vi kan sammanfattande säga, och det kan inte nog betonas: de skäl som Paulus anför är **inte** av kulturell art, utan skälen är historiska och teologiska. Och därmed är inte heller påbuden tidsbegränsade utan för alla tider gällande.

Priscilla

Första Timotheosbrevet är skrivet till Timotheos i Efesos.

Ibland påstår kristna feminister att det i Efesos fanns kvinnor som förkunnade irrläror och att det specifikt är mot dem som Paulus riktar sina ord i 1 Tim 2:11-15. Men varken i NT eller i utombibliska källor finns stöd för sådan spekulation.

Det förhåller sig istället tvärtom. De gånger det i NT nämns om falska lärare i Efesos så är det fråga om män, 1 Tim 1:19-20, 2:17-18, Apg 20:30. (I 1 Tim 4:5 är det inte fråga om lärare/förkunnare utan om vissa gamla gummors tossiga prat.)

Samtidigt kan det också påstås ibland att det inte fanns utbildade kvinnor i Efesos, och man gissar att det var därför Paulus skrev som han gjorde i 1 Tim 2. Det finns därför skäl att lyfta fram exemplet Priscilla. Så här ligger det till:

När Paulus befann sig i Korinth tog han in hos Aquila och Priscilla, Apg 18:1-3. Han stannade 18 månader i Korinth, Apg 18:11. Under den tiden kan vi utgå från att Priscilla fick del av utförlig teologisk undervisning av den välutbildade aposteln.

Därefter for Aquila och Priscilla tillsammans med Paulus till Efesos, Apg 18:18-19. Det var där som Aquila och Priscilla "förklarade" för Apollos mer utförligt om Guds väg, Apg 18:26.

Vi kan räkna med att Priscilla fick undervisning av Paulus under de tre år som Paulus verkade i Efesos, Apg 20:27 (jfr 1 Kor 16:19, där Paulus sänder hälsningar från Efesos till Korinth från Aquila och Priscilla och församlingen som möts i deras hus).

Så i slutet av Paulus treåriga vistelse i Efesos hade Priscilla fått del av cirka fyra och ett halvt års teologisk undervisning av aposteln Paulus. Det motsvarar en akademisk pastorsutbildning i dag. (Och vi kan utgå ifrån att Priscilla inte var den enda kvinnan som fick del av Paulus teologiska undervisning.)

Sedan for Aquila och Priscilla till Rom, Rom 16:3. Men de återvände till Efesos, för de befann sig åter i Efesos i slutet av Paulus liv (jfr 2 Tim 4:19 där Paulus skriver till Timotheos i Efesos). Andra Timotheosbrevet är skrivet ungefär i mitten av 60-talet och första Timotheosbrevet något år före det. Breven skrevs omkring fjorton år efter att Aquila och Priscilla hade förklarat Guds väg mer utförligt för Apollos.

Alltså: Inte ens den i teologi väl bevandrade Priscilla, eller någon annan kvinna som Paulus undervisade i Efesos, var tillåtna att undervisa män i församlingen. Trots att kvinnor i Efesos med Priscilla i spetsen hade fått del av mångårig teologisk undervisning genom Paulus, så skriver han: *"Jag tillåter inte att en kvinna undervisar eller bestämmer över en man, utan hon ska hålla sig tyst"* (1 Tim 2:12). Man kan undra hur många kristna feminister i vår tid som har den bakgrundskunskapen när det gäller Priscilla?

Titus 2:3-5

"Likaså ska äldre kvinnor uppträda vördnadsfullt. De ska inte sprida förtal eller missbruka vin. De ska undervisa om det goda: uppmana de unga kvinnorna att älska man och barn, att vara omdömesgilla, rena, hemarbetande, goda och att underordna sig sina män. Detta för att Guds ord inte ska smädas."

Får kvinnor undervisa andra kvinnor i Bibeln och den kristna tron? Många besvarar detta jakande med hänvisning till detta textstycke. Men det säger inte texten.

För det första handlar det i texten om äldre kvinnor som lär yngre kvinnor. För det andra handlar de äldre kvinnornas undervisning om det som vi skulle kunna kalla för "hemkunskap" och moderskap. Det handlar om att förklara för de yngre flickorna/kvinnorna hur man tar väl hand om familjen och särskilt då sina män.

Det handlar alltså **inte** om att äldre kvinnor kan undervisa yngre kvinnor i teologi/exegetik eller allmänt om den kristna tron. Det skulle också gå emot den allmänna princip som Paulus anger i t.ex. 1 Tim 2:14.

Aposteln Paulus avslutar stycket med att säga: "*Detta för att Guds ord inte ska smädas*" (v. 5). Det betyder att varje hustru som trotsade någon av de sju uppmaningarna i v. 4-5, varav en är att underordna sig sin man, i handling smädade Gud och hans ord. Guds ord blev genom sådan trots även smädat av hednafolken, där underordning också var en central del av det sociala livet. Och slutligen blir det smädat också rent principiellt - inför Gud.

Med andra ord, eftersom Bibeln lär kvinnans underordnande, så blir Skriften (och därmed Gud) smädat av kvinnan om hon vägrar gå in under en sådan ordning. Det blir alltså inte i första hand mannen som blir smädat om kvinnan försöker leva jämställt och "frigjort", utan Guds ord blir smädat, detta eftersom Skriften överallt undervisar om patriarkatet som en gudomlig ordning.

Den avslutande meningen i vers 5 ger en varning som kan jämföras med den varning som vi möter i 1 Kor 14:38 (se kommentar där).

Utgör 2 Tim 1:5, 3:14-15 bevis för att det finns tillfällen då kvinnor får undervisa män?

Timotheos mor Eunike och hans mormor Lois var från början judar (Apg 16:1). Och det är möjligt att Eunike och Lois hade berättat för Timotheos om den judiska tron redan då han var ett litet barn (Jfr Ords 1:8). Och kanske var det även de som hade gett Timotheos tillgång till Skrifterna, dvs GT (2 Tim 3:15).

Senare kom de till tro på Kristus genom Paulus verksamhet (Apg 14:6-7). Det var alltså förmodligen inte dessa kvinnor, utan Paulus, som ledde Timotheos till Kristus (1 Kor 4:17, 1 Tim 1:2). Om Eunike och Lois är inkluderade i orden "*Du vet vilka som lärde dig*" (2 Tim 3:14) är osäkert, men att i alla fall Paulus och Barnabas avses är sannolikt (2 Tim 3:10, Apg 14:6-7).

Man brukar säga att Timotheos far inte var troende, han omnämns bara hastigast som "grek" (Apg 16:1). Av den anledningen kunde inte han fostra Timotheos i tron, något som annars var det självklara i en judisk kontext att just mannen gjorde. Om, och i så fall hur mycket som Eunike och Lois berättade för Timotheos när han var liten pojke om (den judiska? kristna?) tron, är med andra ord oklart. Exemplet är i alla fall helt otillräckligt för att grunda en doktrin som hävdar att kvinnor rent allmänt får undervisa män i den kristna tron.

Allt som möjligen kan sägas är att kvinnor i undantagsfall kan få undervisa sina söner (om de är små barn) i det som rör tron, om inte mannen (fadern) är troende jude eller kristen.

Men om vi bortser från bibeltexter och tänker på kvinnor som säger sig ha fått en "kallelse" att predika/undervisa då?

Kallelsekortet är ett kraftfullt och lurigt kort att slänga fram på bordet vid lämpliga tillfällen. För ifrågasätter man en människa som åberopar någon slags "kallelse" över sitt liv, då blir det ju underförstått Gud man ifrågasätter. Och vem vill riskera att gå emot Gud? Därför skapas ofta en slags tystnadens acceptans så fort någon drar fram kallelsekortet ur rockärmen. Kallelsekortet har en mörk förmåga att döda all slags nödvändig och hälsosam prövning. Det oaktat måste vi ha mod att ställa oss rakryggade upp och resolut riva sönder detta kort så fort det slängs fram i sammanhang då det inte tydligt uppbackas av Guds ord.

Att kvinnor kan uppleva en kallelse till tjänst i Guds rike är självklart. Många är de kvinnor i historien som verkat för Gud på olika sätt och fått vara många till välsignelse och frälsning.

Men en äkta kallelse, hur den än kommer, underminerar aldrig Guds ord. Ifrågasätter aldrig Guds ord. Kastar aldrig en skugga över Guds ord.

Gud kallar aldrig en kristen att göra något som Gud i sitt ord fördömer eller förbjuder.

Och Gud förbjuder uttryckligen kvinnor att tala i församlingen. Så om en kvinna får en "kallelse" att undervisa och förkunna för Guds folk, i någon form, så är det inte en kallelse från Gud som hon upplevt.

För att jämföra med annat:

Om två homosexuella säger sig uppleva att de är kallade av Gud att leva tillsammans i trogen kärlek, så är det inte en "kallelse" från Gud eftersom både GT och NT uttryckligen förbjuder homosex. Trots att de alltså är trogna och lyckliga med varandra och sprider glädje till sin omgivning, så vandrar de trots sin "kallelse" på tunn lina över öppen eld. En sådan kallelse är inte från Gud!

Om någon upplever en stark kallelse att ta pengar från de rika och ge till de fattiga, så är likväl en sådan "kallelse" inte från Gud. Trots att både förövaren och de fattiga blir lyckliga när de utsatta får mat på bordet, så är det likväl stöld och ett tydligt brott mot Guds budord. En sådan kallelse är inte från Gud!

Ett sammanhang som präglas av glädje, harmoni, uppmuntran och framgång är med andra ord inget säkert tecken på att en kallelse är från Gud.

Kallelse kan vara från Gud bara om det är förenligt med Skriften, annars kan det som man upplever vara en "kallelse" istället vara fråga om starka subjektiva känslor, egna önskningar, eller i värsta fall demonisk aktivitet.

Och om man påstår att man är kallad till något, fastän detta något avviker från Guds ord, då innebär en sådan "kallelse" i praktiken och i förlängningen att man bidrar till att sprida

förakt och tvivel på Guds ord. Då kommer människans ord och känslor att allt oftare väga tyngre än Guds ord.

Att använda ordet "kallelse" om något i sitt liv är därför ansvarsfullt. Som kristen hävdar man då att det är Bibelns helige Gud som står bakom ens gärning. Man gör något i Guds namn. Man säger i princip: "Så säger Herren!" om något i sitt liv.

Vi borde därför förstå vilken allvarlig synd man gör sig skyldig till om den kallelse man offentligt kungör att man fått i själva verket utgör en överträdelse av något som Gud uttryckligen förbjudit i sitt ord.

Då blir åberopande av en kallelse i själva verket ett brott mot det andra budordet, "*Missbruka inte Jahves, din Guds, namn.*"

Kvinnor bör inte förkunna/vitna för oomvända

Det förvånar säkert kristna, men det finns faktiskt inget exempel från Nya Testamentet där en kvinna predikar/undervisar/vitnar för oomvända om evangeliet.

Grunden till det är att Jesus valde tolv män som apostlar. Och senare valde Jesus sjuttiotvå män att missionera (Luk 10:1). Och missionsbefallningen gavs av Jesus endast till män (Matt 28, Apg 1:8-11).

(Någon kanske vill hänvisa till kvinnorna vid Jesu grav som skulle berätta för apostlarna om Jesu uppståndelse. Men apostlarna var redan frälsta. Se även stycket "Kvinnorna vid Jesu uppståndelse".)

Det är till och med så att en hustru uppmanas att inte vittna med ord för sin oomvända make. Hustrur ska istället vittna med sina liv, 1 Petr 3:1-2. För skulle en hustru med ord börja "predika" för sin oomvända make så skulle ett sådant beteende bryta underordningens princip och indirekt innebära att hon förnekar sin makes auktoritet.

Detta kan låta chockerande och anstötligt för nutida svenska kristna, men så är också NT:s patriarkala texter ljusår från det feministiska tankegods som genomsyrar kristna sinnen i vår tid. Vår förmåga att tänka klart i detta har helt enkelt grumlats radikalt. Många har blivit så bländade av samtidens feminism att man inte längre förmår se vad Gud lär i Skriften vad avser mäns och kvinnors olika roller och uppgifter i livet.

Men trots det som hittills sagts, kvinnor kan ändå kämpa för evangeliet och vara medarbetare åt män genom att på olika sätt stödja och bistå manliga evangelister/missionärer. Så som t.ex. Euodia och Syntyche (Fil 4) och Foibe och Prisca (Rom 16). Men de ska hålla sig i bakgrunden och inte själva aktivt vittna/undervisa om evangeliet för oomvända.

Och varför NT inte på ett enda ställe berättar om någon kvinna som vittnar för oomvända om evangeliet har några ganska självklara anledningar:

Ett vittnesbörd kommer oundvikligt innebära att den som vittnar får en slags auktoritär ställning över den som lyssnar. Den som vittnar hamnar i ett slags överläge. Och dessutom leder vittnande lätt till diskussion, ordväxling, konfrontation. Och om en kvinna hamnar i en sådan situation så skulle det bryta helt mot den patriarkala struktur som NT målar upp.

En kvinna ska vara lyssnande, underordnande, ödmjuk, hemarbetande, leva i sitt moderskap, lyda sina män i allt, osv. Allt sådant går helt emot uppdraget att vittna om evangeliet för oomvända med allt vad det innebär.

Någon kanske hänvisar till Joh 4 och kvinnan som går in i staden och berättar om Jesus. Men det stället kan inte användas som belägg för att kristna kvinnor får vittna om evangeliet för oomvända. För det första står det inte i berättelsen att Jesus uppmanade kvinnan att vittna om honom. Jesu befallning var en helt annan, se 4:16. Sedan är kvinnan fortfarande skeptisk eller undrande, därav de tvivlande orden "*Kan han vara Kristus?*" v. 29. Inte var det heller något evangelium som hon hade vittnat om. Hennes budskap hade bara varit att hon mött en man som hade kunskap om vad hon hade gjort.

Någon kanske då förtvivlat och med gråten i halsen vill hänvisa till alla de tusentals hängivna kristna kvinnor som vittnat och missionerat under historiens gång och som ibland fått se god frukt av sin verksamhet. Har alla dom gjort fel?

Det generella svaret är att de istället i enlighet med NT:s undervisning borde ha skaffat sig man och ödmjukt gått in i moderskapets alla uppgifter i enlighet med Guds befallning. På det sättet blir en troende kvinna det mest effektiva vittne för världen om tron.

Och en ogift kvinna ska veta att inte ens änkor får i NT någon uppmaning att evangelisera/missionera, 1 Kor 7, 1 Tim 5.

Sen är det skillnad på mission och mission. Det finns en hel del mission, särskilt i vår tid, som inte innefattar förkunnelse/undervisande eller att vara någon slags ledare för en församling. I dag kan man vara "missionär" som lärare på en vanlig skola i något u-land, man kan "missionera" som läkare, som sjuksköterska, osv. Självklart kan kvinnor verka som "missionärer" i sådana och liknande uppgifter. Och att missionera genom att t.ex. dela ut flygblad i postlådor, för att nu nämna ett av många exempel som kunde nämnas, det bör som regel inte möta något hinder.

Den andliga och grundläggande principen kan sägas vara att kvinnor inte bör missionera/evangelisera på ett sätt som innebär att hon kommunicerar direkt till män.

När det sen gäller kvinnor i historien som missionerat genom att de vittnat/förkunnat om evangeliet för oomvända så betyder det inte att sådana kvinnors missionsarbete varit förgäves. Gud använder oss även när vi i okunnighet eller trots går emot Guds vilja i vad det än vara må. Ingen är fullkomlig. Guds barmhärtighet och visdom är större än våra tillkortakommanden. Men vår lön i himlen kommer inte att baseras på vår okunnighet eller olydnad utan på vår lydnad av Skriften.

Dessutom, ingen blir frälst på grund av vad någon människa gör, utan på grund av att Gud verkar i människors liv. Så de gånger som "missionerande" kvinnor fått se framgång i sin verksamhet så har det inte skett på grund av något som de har gjort utan det har skett trots vad de gjort och på grund av att Gud verkat genom sin Ande, och Gud verkar av oförtjänt nåd.

TJÄNANDE OCH UNDERORDNANDE

En bärande grundpelare för Bibelns undervisning om tjänande och underordnade kan vi finna i relationen mellan Fadern och Sonen.

"Gud har lagt allt under hans fötter. Men när det heter att "allt" är lagt under honom är förstås Gud undantagen, han som har lagt allt under Kristus. Och när allt har lagts under honom ska Sonen själv underordna sig den som har lagt allt under honom, för att Gud ska bli allt i alla." 1 Kor 15:27-28

Bland de som försvarar den klassiska kristna uppfattningen görs ibland en hänvisning till denna text när underordning kommer på tal. Samtidigt hänvisar man till 1 Kor 11:3, *"Gud är Kristi huvud"*. Utifrån detta hävdar man sedan att Kristus i evighet är underordnad Fadern. Detta tillämpas sedan som en positiv förebild för kvinnan.

Det är riktigt att Kristi eviga underordnande lärs i NT, om än inte bejakad av alla teologer. Men alla är överens om att Kristus underordnade sig under sin tid på jorden. Och detta faktum - Sonens eviga underordnande till Fadern, vilket synliggjordes för världen under hans tid på jorden, utgör ett föredömligt exempel för kvinnan.

Kristus har för alltid gudomligförklarat underordning genom sitt eget ödmjuka exempel. För kvinnan handlar det därför om att följa Jesus i hans fotspår och liksom han ikläda sig tjänarens dräkt (Fil 2:7-8). Det ska alltså i grunden betraktas som en förmån, som en gåva, som tilldelats kvinnan att få underordna sig sin man.

Inom den gudomliga och heliga Treenigheten finner vi Fadern som älskar Sonen, och Sonen som älskar Fadern och underordnar sig honom. Och familjen är alltså tänkt av Gud att återspegla denna relation inom Treenigheten, dvs den äkta mannen som älskar sin hustru och hustrun som älskar sin man och underordnar sig honom.

Hur kan någon kristen se på en sådan ordning med förakt när detta är tänkt att återspegla Treenighetens innersta väsen? En återspeglning av det absolut högsta goda man kan tänka sig inom den synliga och osynliga världen!

Vad skulle ha skett om Jesus Kristus hade vägrat underordna sig Fadern? Det skulle ha splittrat Treenighetens innersta väsen och konstruktion, och orsakat oanade följder. Men så skedde inte, och det kommer aldrig att ske. Rollfördelningen inom Treenigheten är själva förutsättningen för det oerhörda som ryms i begreppet Gud Är. Men i motsats till Sonen har alltför många kristna kvinnor vägrat underordna sig sina män. Och vi ska inte inbilla oss att det sker utan negativa konsekvenser för individer, familjer, församlingar och samhälle. Det söndrar och skapar disharmoni med oläkta smärtsamma sår som följd.

Man bör också känna till att kvinnans underordning inte var något specifikt kristet. I hela den dåtida grekisk-romerska-judiska sociala strukturen var kvinnans underordning något naturligt och självklart. Det vittnar om att Gud inprogrammerat i människans DNA mannens och kvinnans olika roller. Vi vet inom oss att det är så, även om det i olika tider på olika platser görs försök att förkväva och undertrycka denna sanning.

Den kristna undervisningen om ämnet skiljer sig dock från den dåtida omgivande synen i flera avseenden. Kanske framför allt genom det upprepade kärleksbudet som särskilt riktas till mannen (Ef 5:25-28), och som omöjliggör härskarfasoner från mannens sida. En förvirrad man som arrogant "upphöjer" sig över sin överordnade ställning kommer att bli förödmjukad (Matt 23:12). Men man kan däremot med rätta tala om ett kärlekens patriarkat, vilket var något nytt och okänt den tiden.

Kristna feminister kan ibland hävda att Paulus uppmaning till mannen att älska sin hustru i praktiken upphäver underordningens princip. Man har med andra ord svårt att förstå att den rollfördelning som Gud förordnat mellan man och kvinna kan ha kärleken som bas. Men det finns ingen motsättning i detta att mannen är huvudet i familjen och leder familjen med kärleksfull auktoritet i den riktning han finner bäst. Att vara överordnad betyder inte per automatik kärlekslöshet. Kärlek och auktoritet tillsammans är den princip som NT undervisar om, och det är ett relativt nytt formulerat koncept i mänsklighetens historia vad avser familjen, och den möjliggörs genom Kristus och Anden.

Underordning kan också sägas ha sin grund i att mannen och kvinnan är olika, inte bara vad avser den ytliga könsskillnaden, utan också i djupare mening - i andlig, mental och psykologisk mening. Detta är inget som kristna feminister brukar förneka. Men vi drar olika slutsatser utifrån det. Kristna feminister vill se kvinnan som jämställd och som predikant eftersom det skulle komplettera teologin och det kristna uttryckssättet. Men det argumentet köper inte Bibeln. Gud vill att de manliga karaktärsdragen ska vara det utmärkande särskilt när det gäller de offentliga aspekterna

av församlingslivet. Det är mannen som i församlingen bäst kan gestalta och ge uttryck för Faderns och Sonens röst.

Exemplet Jesus

"För Människosonen har inte kommit för att bli tjänad utan för att tjäna och ge sitt liv till lösen för många." Mark 10:45

Guds Son kom för att tjäna. Själva konceptet tjäna har därmed ett gudomligt skimmer över sig. Och tjänande är kanske den mest iögonfallande frukten av underordnande.

Av den anledningen ska inte Guds församling ta till sig världens undervisning om jämställdhet mellan könen där man och kvinna står på samma plan. För den läran grundas till stor del på en negativ och aggressiv inställning till tjänande och underordning.

Feminismen berövar kvinnan den gudomliga roll som gavs henne vid skapelsen. För redan i skapelsens början, före syndafallet, läggs grunden för kvinnans underordnande (läs mer i stycket "1 Mos 1-3").

1 Mos 3:16 berättar sedan att mannens och kvinnans olika roller blev betungande och förvrängd på grund av syndens inträde i världen.

Men med Jesus Kristus öppnas en dörr till förändring.

Den underordning som Gud förordnade vid skapelsen och som är god och som återspeglar den treenige Guden, men som perverterades vid syndafallet, möter i Jesus Kristus en väg till helande och upprättelse. Det är därför som NT:s brev aldrig upphäver underordningens gudomliga förordning,

utan stadfäster den och förklarar vad den går ut på i ett sammanhang där Jesus Kristus är Herre. Och det ska vi se exempel på nu:

Ef 5:22

"Ni hustrur, underordna er era män, som om det var Herren".

Kvinnan uppmanas att se på sin man som Herrens representant och förhålla sig till sin man som vore det Kristus själv. Tanken svindlar, men det står faktiskt så! Orsaken är bland annat att mannen är en *"avglans av Gud"* (1 Kor 11:7). Alltså ska kvinnan bortse från mannens alla brister och svagheter och se på mannen så som Gud betraktar den kristne mannen, och Gud ser på den kristne mannen i Kristus och ser därmed en oklanderlig kristen.

Att kvinnans underordnande till mannen enligt flera texter i NT kan likställas med att kvinnan underordnar sig Kristus, är en djup och vacker biblisk sanning som det är knäpptyst om i dagens kyrkor. Och det i sin tur skapar dysfunktionella störningar och förvecklingar mellan män och kvinnor i familjerna och församlingarna. De flesta kristna män och kvinnor lever tragiskt nog kvar i en oordnad, förvirrad och störd relation till varandra.

Ef 5:23

"en man är sin hustrus huvud."

Jfr 1 Kor 11:3. Detta anges som ett av skälen till varför kvinnan ska underordna sig sin man. Att mannen är hennes huvud betyder att han är hennes ledare och vägvisare (och

för all del hennes källa/ursprung), liksom Kristus är församlingens ledare och vägvisare.

Ef 5:24

"Som församlingen underordnar sig Kristus ska hustrurna underordna sig sina män i allt."

Församlingen underordnar sig Kristus genom att bland annat älska, tjäna, respektera, lyda och vörda Kristus. På liknande sätt ska kvinnan förhålla sig gentemot sin man. Och denna underordning ska inte ske bara ibland eller när hon känner för det eller när mannen är tillräckligt älskvärd, utan alltid och *"i allt"*, dvs inte bara i stort, utan även i smått. Texten är explosiv i vår tid. Versen är som en helig bomb som utan barmhärtighet spränger sönder varje sekulär feministisk ansats som kan tänkas dyka upp i församlingen.

Ef 5:33

"hustrun ska visa sin man vördnad."

En kvinna som visar sin man respekt och vördnad ärar och gläder både mannen och Gud. Och det är inte för att mannen är syndfri och perfekt som hustrun uppmanas att vörda honom, utan för att mannen som man representerar Kristus. Det betyder att när kvinnan vördar sin man, då är det först och främst Kristus som blir vördad. Och tvärtom, en kvinna som inte respekterar mannen som huvud, respekterar inte heller Kristus som huvud i sitt liv.

Kol 3:18

"Ni hustrur, underordna er era män, så som det ska vara i Herren."

I en familj där kvinnan inte underordnar sig mannen utan där det är jämställt, där är inte Kristus Herre, utan där är människan herre. Där är det människans ordningar som gäller, inte Guds ordningar.

När alltså kristna feminister i sekulär anda talar om jämställdhet mellan man och kvinna och att allt ska ske på lika och jämställda villkor, så lär verser som dessa i Efesierbrevet och Kolosserbrevet motsatsen. Och så även andra texter:

1 Petr 3:1-2

"Likaså ska ni hustrur underordna er era män. Då kan de som är olydiga mot ordet vinnas utan ord genom er livsföring som hustrur, när de ser ert gudfruktiga och rena liv."

Här framgår att kristna hustrur ska underordna sig sina män även om dessa män är icke-kristna och med allt vad det innebär. Underordning handlar nämligen i grunden om praktiserande av en gudomlig princip, och därför spelar det ingen roll om maken är kristen eller inte. Det är alltså inte makens tro eller icke-tro, hans karaktär, hans sätt, osv, som avgör om kvinnan ska underordna sig honom, utan blott det faktum att han är en man och hennes make.

1 Petr 3:4

"en ödmjuk och stillsam ande."

Detta uttrycker lite av vad underordning innebär i praktiken. Det handlar om attityd och karaktär. Motsatsen är arrogans, ifrågasättande, kritiserande, gnällande, att ta sig ton och ständigt göra sig hörd.

Och en kvinna som underordnar sig sin man i trots, eller påtvingat, eller om hon gör det motvilligt och med tungt sinne, lever inte i enlighet med Guds vilja. Underordning ska vara äkta och ske med glädje och med en ödmjuk attityd. För det handlar ju ytterst om att leva så som Gud vill, och tjäna honom. Och det handlar om att återspegla och följa Jesus, som underordnade sig och tjänade oss. Och Jesus gjorde inte det med bitter och sur uppsyn, utan med en inre glädje och harmoni.

Och även om denna ödmjuka och stillsamma hållning inte skulle uppskattas av sekulärt påverkade kristna män så är det likväl något "dyrbart i Guds ögon", och det borde vara avgörande för varje gudfruktig kvinna, för det är ytterst inte inför sin man hon lever sitt liv, utan inför Gud, honom som hon en dag ska stå till svars inför.

1 Petr 3:5-6

"För så var det även tidigare, när de heliga kvinnor som satte sitt hopp till Gud visade sin skönhet. De underordnade sig sina män, så som Sara var lydig mot Abraham och kallade honom herre..."

Heliga kvinnor under GT:s tid underordnade sig sina män. Också detta visar att underordning inte handlar om vare sig tradition eller kultur, utan det är något som har en tidlös giltighet.

I ett uttryck av ödmjuk respekt kallar Sara sin man Abraham för "herre" i 1 Mos 18:12. Och dessa personer levde alltså ca 2000 år *före* det att Petrus skrev sitt brev, likväl kvarstod underordningens princip också på apostlarnas tid. Och på samma sätt kvarstår underordningens princip för oss i dag som lever ca 2000 år *efter* Petrus brev.

Kristna feminister kan påstå att orsaken till att kvinnorna ska underordna sig enligt 1 Petr 3:1 är att det skulle underlätta för maken att bli frälst och att det inte är en generell eller tidlös princip om underordning som Petrus talar om. Men ett sådant påstående går inte att förena med v. 5-6. Petrus motiverar doktrinen om underordning med att hänvisa till historien över 2000 år tidigare. Därmed kan man också utgå från att Petrus delar Paulus syn om att kvinnans underordning har sitt ursprung i skapelsen.

En del kristna feminister kan också utan skam och utan att frukta Gud påstå att Petrus egentligen hade fel i v. 5-6 eftersom de menar att berättelsen i första Moseboken om Abraham och Sara egentligen inte så tydligt bekräftar Petrus budskap. Därmed underkänner dessa kristna feminister indirekt att Petrus ord är Guds ord. Traditionell kristen tro är att Gud förmedlar sitt budskap genom de nytestamentliga författarna. Därmed blir det inte Petrus man ifrågasätter utan Gud. För en kristen är det dessutom inte svårt att förstå att Gud kunde uppenbara för NT:s författare sådant som hade inträffat i det förflutna men som inte är explicit uttryckt i GT.

Det finns också kristna feminister som påstår att Petrus egentligen var ute efter att kvinnorna inte skulle stöta sig med den omgivande kulturen, utan de skulle underordna sig och vara ödmjuka och stillsamma och lydiga eftersom det var det man förväntade sig att kvinnorna skulle vara den

tiden. Men i dag är förhållandet nästan det motsatta. Nu förväntas kvinnor vara jämställda, vara framåt, brösta upp sig, låta höra sin röst och följa sin egen väg. Och vill vi därför i dag följa Petrus intention så måste vi låta kvinnorna vara just på det sättet. Med andra ord så måste vi i dag läsa och förstå Petrus ord tvärtemot dess uppenbara mening. När Petrus alltså skriver att kvinnorna ska underordna sig så betyder det i dag att de tvärtom ska eftersträva jämställdhet. När han skriver att kvinnorna ska vara ödmjuka och stillsamma så betyder det i dag att de tvärtom ska stå på sig och vara framåt. Och när han skriver att de ska vara lydiga så betyder det i dag tvärtom att de ska göra vad de själva känner vara rätt och inte böja sig för vad mannen vill. Endast så gör vi i dag rättvisa åt Petrus. Och låter vi inte kvinnorna leva på detta jämställda sätt kommer våra böner att bli hindrade (v. 7) eftersom Guds misshag då vilar över oss.

Ja, det finns kristna s.k. feministteologer som på allvar resonerar och lär ut sådant. Kristna ska alltså inte hålla sig till Guds eviga förordningar utan anpassa sig till den sekulära tidsandans nyckfulla moral och värderingar.

Det förtjänar inget bemötande.

När det gäller rent allmänt till alla texter om underordning i NT så kan kristna feminister försöka förklara bort det genom att säga att kvinnor då som regel var yngre än männen när de gifte sig, att männen var mer utbildade, att det var brist på informationsutbyte inom hemmets ram (där ju kvinnan mestadels befann sig), och de hänvisar till kvinnans begränsade rörelsefrihet.

Men problemet med att lyfta fram dylika aspekter är att författarna till NT aldrig ens antyder något sådant när de motiverar kvinnans underordning. Nej, då handlar det om helt andra saker: om en rollfördelning som reflekterar den Treenige gudomen, om skapelseordning, om mannen som kvinnans huvud, om relationen till Jesus Kristus, och andra liknande teologiska sanningar.

Ef 5:21

”underordna er varandra”

En del kristna feminister kan påstå utifrån denna vers att underordning, om det alls ska förekomma, är alla kristnas plikt, alla ska ömsesidigt underordna sig varandra.

Ett sådant påstående kan på ytan se vackert och trevligt ut. Men det är en verklighetsfrånvänd skrivbordsprodukt. I en familj eller församling där alla underordnar sig varandra uppstår snabbt en kaotisk och absurd situation. Nej, Gud är inte kaosets och oordningens Gud. Gud vill ordning och struktur.

Paulus menar inte att kristna föräldrar ska underordna sig sina barn. Eller att arbetsgivarna/herrarna ska underordna sig sina arbetstagare/slavar.

Sammanhanget förklarar tydligt vad Paulus menade. V. 21 utgör en slags allmän rubrik, och de följande verserna presenterar sedan en utläggning av rubriken. Så i v. 22-24 lär Paulus att hustrun ska underordna sig sin man, och i 6:1-3 att barnen ska underordna sig sina föräldrar, och i 6:5-7 att slaverna ska underordna sig sina herrar.

Ingenstans i Bibeln sägs en enda gång att mannen ska underordna sig kvinnan eller sina barn eller sina slavar, däremot sägs det ofta, direkt och indirekt, att kvinnan ska underordna sig mannen, 1 Kor 11:3, 14:34, Ef 5:22-24, Kol 3:18, Tit 2:5, 1 Petr 3:1-6.

Underordning - ett gudomligt tjänande

Kristna feministers motstånd mot Bibelns undervisning om kvinnans underordnade ställning och hennes kallelse att tjäna mannen är ett rätt tydligt uttryck för att församlingen i stor utsträckning har anammat en sekulär agenda.

Men så här är det: När vi ser en kvinna som ödmjukt tjänar sin man och underordnar sig honom, då ser vi samtidigt i en sådan kvinna en spegling av Jesus Kristus, som underordnade sig Fadern.

Det är denna heliga och gudomliga roll, detta smycke, som dagens moderna kyrka brutalt har ryckt ifrån kvinnan, i en förvirrad tro att det är till hennes bästa.

Kristna feminister anser att ensidig underordning är ett olyckligt resultat av syndafallet, och att Kristi försoning innebär ett slut på underordningens betungande och diskriminerande princip.

Men det är lätt att bemöta en sådan perversion av underordningens princip. För om de kristna feministernas tes vore sann, då skulle det i NT:s brev, som alla skrevs ca 30-60 år efter Kristi försoningsdöd, finnas en tydlig och omfattande undervisning om den tes som de driver.

Det skulle ju också på apostlarnas tid finnas ett påträngande behov av en sådan undervisning, med tanke på GT:s patriarkala mönster likaväl som den dåtida omgivande patriarkala strukturen i den tidens kulturer.

Men de kristna feministernas tes möter vi ingenstans i NT. Det förhåller sig precis tvärtom.

I NT:s brev cementeras och till och med betonas underordningens princip för kvinnorna i familj och församling. Hur kan det förhålla sig så om nu Kristi försoning upphävde underordningen för kvinnorna? Begrep inte en enda av apostlarna bättre? Eller rättare sagt, begrep inte den helige Ande, som inspirerade apostlarna, bättre? Underordningens gudomliga princip slås ju fast med emfas i NT:s brev. Och så skulle det naturligtvis inte vara om det vore så att Kristi försoning innebar ett slut på kvinnans underordnande.

I en sekulär värld är det rätt naturligt att konceptet underordning rent generellt, och kvinnans underordning i synnerhet, betraktas som något negativt och ont.

Det är bara Tron som kan upplysa om den gudomliga sanning och skönhet som finns i denna ordning.

Men Guds folk, särskilt i väst, har fått en alltmer världstillvänd blick. Det har fått som effekt att också församlingen rent allmänt numera betraktar underordning som något negativt och fult som ska bekämpas, och man tror som världens folk att jämställdhet mellan könen är det naturliga och rätta.

Det som församlingen, och då särskilt Guds folk i väst, inte längre har förmåga att se eller förstå, är att underordning i Bibeln inte framställs som något negativt och ont. Utan tvärtom som något i grunden gott och gudomligt.

Gud har i Kristus en gång för alla välsignat och gudomligförklarat underordningens princip.

På vilket konkret sätt har Gud gjort det?

Svaret på den frågan är Jesus Kristus. Han är Gud. Han levde i evig gemenskap med Fadern. Men frivilligt kom han till jorden för att tjäna syndiga människor, Mark 10:45. Ja, Bibeln kan uttrycka sig än mer drastiskt genom att säga att Jesus kom i "*en slavs gestalt*" (Fil 2). Kristus slavade frivilligt under människan för att han älskade människor.

Och ett strålande konkret exempel är Joh 13. Den syndfria och gudomliga Kristus tvättar syndiga mäns fötter. Han tänkte inte: "Dessa okunniga, syndiga och fula varelser, skulle jag Guds Son tjäna dem och tvätta deras fötter!" Men nej, Gudasonen böjde sig ödmjukt under sina svaga och omogna lärjungar, fiskare och skatteindrivare, och tjänade dem så som en slav (jfr Luk 12:37).

Det är gudomlig underordning inkarnerad.

Och så den härliga gudomliga tvisten ovanpå detta, när Jesus undervisar att den som tjänar är störst, Matt 23:11, Luk 22:24-27! Också det går emot tidens sekulära anda. I en fallen värld så är det den som underordnar sig och tjänar andra som är lägst i hierarkin, en sådan är minst och ofta föraktad. Men i Guds värld är det alltså tvärtom, den som tjänar är störst. Jesus sa: "*Den som vill vara stor bland er*

ska vara de andras tjänare och den som vill vara främst bland er ska vara allas slav.” Mark 10:43-44.

Med andra ord, och något som uttrycker Guds visdom; varje kvinna som tjänar sin man är ”*stor*” och ”*främst*” i Guds ögon. Och så bör det vara även i våra ögon. Varför skulle någon vilja ifrågasätta, förakta och motverka en ordning som är ljuvlig i vår Skapares ögon? Varför vill kristna feminister så ivrigt fläcka och smutsa ner det som är vackert i Guds ögon?

Vi har slagit fast att Jesus är det yttersta föredömet i underordning och tjänande. Han som kom för att tjäna, Matt 20:28, Fil 2:7. Han som underordnade sig sina föräldrar, Luk 2:51. Han som tjänade sina lärjungar, Joh 13. Han som underordnade sig Fadern. Han som i allt var lydig Fadern, Fil 2:8, Hebr 5:8.

Jesus Kristus personifierar alltså underordnandet. Han är det yttersta föredömet för varje människa, och framför allt för varje kvinna som skänkts förmånen att få underordna sig sina män i allt. Det är Guds gåva till varje kvinna.

Den som därför på något sätt i ord eller handling ringaktar underordnandets princip visar indirekt förakt mot Kristus och väljer att i stället bejaka världens negativa värdering av allt som andas underordning. Så borde inte en kristen bete sig. En sådan attityd borde vara främmande för varje Kristi efterföljare.

Genom kristna feministers hätska motstånd mot Guds lära om kvinnans underordnande och genom att förvägra kvinnor att tjäna och underordna sig sina män, så dras kvinnan bort

från det Guds välbehag som skulle möta henne ifall hon gick in under det gudomliga tjänandets roll.

De kristna feministerna är helt absorberade av den sekulära doktrinen att underordning är något fult och förnedrande. De kristna feministerna är förstas inte medvetet elaka. De är helt enkelt berusade av tidens tänkande och tror att de gör väl med sin nya lära. Men om församlingen låter sitt sinne fortsätta att anpassas efter denna tidsålders väsende och tänkande, mot det förbud som ges i bland annat Rom 12:2, då kan man inte förvänta sig annat än att negativa impulser väcks till liv när underordning och tjänande kommer på tal.

Vi kan göra ett inskott här och jämföra med något som tangerar vårt ämne. Romarbrevet 13 talar om att kristna ska underordna sig de styrande myndigheterna. Det betyder helt enkelt att kristna ska - rent generellt - böja sig för och lyda de lagar som de styrande har stiftat. Och det även om det är en auktoritär och diktatorisk regim. När Paulus skrev Rom 13 var det diktatorn Nero som var härskare. För Gud är underordningens princip så viktig att den principen är i laga kraft även om den/de man ska underordna sig är "elaka" och härskande. Underordning handlar alltså aldrig rent principiellt om den överordnades karaktär och uppförande. Det är alltså inte så att underordningens princip omintetgörs så fort som den överordnade inte lever upp till vissa ideal.

Samma gudomliga princip möter vi i 1 Petr 2:18. Där uppmanas tjänstefolket att underordna sig sina herrar, även de "vrånga". Underordning som princip väger alltså mer inför Gud, än "herrarnas" personliga karaktär.

Sedan finns det naturligtvis undantag i allt. Det finns tillfällen då kristna i förhållande till staten måste "lyda Gud mer än

människor”. Och en kvinna har rätt att vägra underordna sig sin man om han varit otrogen. Då har hon tillåtelse att skilja sig och gifta om sig.

Men sådant är undantag som bekräftar regeln.

Det borde framgå så här långt att mycket skulle vara vunnet om kristna feminister kunde omvända sig från sin sekulära agenda, och komma till insikt om att underordning och tjänande i själva verket ...

- 1) återupprättar den kvinnliga skönheten och hedern,
- 2) gör kvinnorna än mer älskvärda i Guds ögon,
- 3) gör kvinnorna i en mening ”större” än männen, eftersom den som tjänar är störst,
- 4) och därtill gör kvinnorna lika Jesus i hans efterföljd eftersom också hans liv präglades av tjänade och underordnade.

EN IRLÄRA

Feminismens bolmande rök har lagt sig allt tätare i kyrkorna. Men få kristna feminister kan antas medvetet infiltrera församlingen för illvilliga syften. De flesta kan antas vara omedvetna om att det är en irrlära de förkunnar. I god tro och i all välmening lär de ut något obibliskt, milt och lojt påhejade av en sekulär omvärld.

Och så är det med majoriteten av alla som förkunnar irrläror, de flesta tror att de har rätt medan de håller på.

Långt ifrån alla har förmåga att upptäcka irrläror. Detta eftersom det är fråga om högintelligenta andemakters list och spel. Obibliska och antikristliga ismer och ideologier/filosofier är inget som människor hittat på, utan sådant har

ytterst sin källa i den andliga världen. Och feminismen är, tillsammans med Islam, den starkaste andemakten just nu, särskilt i väst.

Det här betyder givetvis inte att de som förkunnar feminismens doktriner är besatta. De är inte mer onda än oss som håller fast vid den klassiska doktrinen. De allra flesta är våra kära trossyskon. Men det betyder att de mer eller mindre låtit sig påverkas av den ande som verkar i världen så starkt just i vår tid.

Man bör också vara medveten om att irrläror samtidigt och ytterst kommer från Gud. Dvs Gud tillåter och till och med driver på demoner att påverka människor att förkunna irrläror. Irrläror har alltid funnits bland Guds folk och måste alltid finnas bland Guds folk.

I GT uppträdde falska profeter. Jesus varnade för falska profeter. Och apostlarna fick oavbrutet bekämpa irrläror. De flesta av NT:s brev är delvis svar på olika irrläror som härjade bland Guds utvalda folk.

Varför plågar Gud sitt folk med irrläror? *Ett* skäl är att Gud på det sättet prövar sitt folk. Han får genom irrlärorens ständiga närvaro reda på vad som finns i våra hjärtan och sinnen. Han får bekräftat vilka av oss som är trogna honom och hans ord, och vilka som inte är det. Vilka som förvrider och förvränger, och vilka som håller sig i all enkelhet till hans ord. Gud tillåter alltså "partier" och irrläror bland Guds folk, för därigenom ser Gud vilka som i handling är trogna honom när saker och ting ställs på sin spets (jfr 1 Kor 11:19).

Ett annat skäl för irrläror är att de utgör domshandlingar av Gud (se t.ex. 2 Thess 2:9-12). Att det i dag flödar av kvinnliga präster/pastorer/församlingsledare/lärare/förkunnare, ska ses som ett domstecken. Det är ett tecken på att Gud har överlämnat kyrkan åt sitt eget "jämställda" hjärta. Gud så att säga driver i sin vrede på utvecklingen och ger oss vad vårt hjärta vill ha. För vill vi, trots vad Gud tydligt deklarerar i Skriften, i vår envishet och i vårt trots ha offentligt verkande kvinnor, så ser Gud till att det också blir så. Det i sig är en dom, samtidigt som det också föregriper ytterligare dom.

Det är alltså när vi ser trevliga och "duktiga" kvinnor som förkunnar och leder i församlingar som Gud prövar vår tro. För vår fallna naturs reaktion blir då: hur kan Gud vara emot en sådan här trevlig och duktig kvinna?

Vi kan jämföra med t.ex. det som rör homosex. När vi allt oftare träffar på alla trevliga samkönade par i kyrkorna blir reaktionen: hur kan Gud vara emot samkönade "äktenskap" och relationer när vi ser att kärleken blomstrar hos dem och de är så trevliga på alla sätt och vis?

Med irrläror som dessa nämnda (det finns mängder av andra) upprepas ständigt och åter det som inträffade redan i skapelsens gryning där i Edens lustgård. Alla välsmakande irrläror utgör en sorglig repris på scenariot i lustgården. Vi kan lätt föreställa oss Adam och Eva utdrivna ur paradiset gå där i mörkret bland tistlarna och fundera medan åskmolnen dundrar över deras huvuden:

Hur kunde något som såg så gott och ljuvligt ut ... och som smakade så underbart ... och som var så nyttigt ... vara så

ohyggligt ont i Guds ögon att det öppnade helvetets portar på vid gavel?

TRADITIONELL KRISTEN SYN

Kristna kvinnor har verkat för Guds rike på många sätt alltifrån kristendomens början.

Men det finns i historien ett utmärkande undantag. Det är svårt att finna exempel på kristna kvinnor som på något sätt talat i en traditionell kristen församling under de första 1500 åren efter Kristus. Trots att det här och var i den omgivande hednakulturen fanns kvinnor som hade ledande ställning och som undervisade inom olika filosofiska/religiösa rörelser, så skedde inte det i Guds heliga församling.

Det har visserligen funnits kvinnor som "predikat" i olika samlingslokaler, men då var det bland irrlärare som t.ex. hos gnostikerna. Och här kan även nämnas Quintillians (en liten sekt som fördömdes vara heretisk vid kyrkomötet i Laodicea 320 e.Kr.). Det var dåtidens "feministteologer" som motiverade sina irrläror bland annat med missbruk av Gal 3:28 ungefär på samma sätt som nutida kristna feminister.

Teologer och andra lärda män i kyrkans historia har alltid hänvisat särskilt till följande trio bestående av 1) den bibliska historien, 2) Jesu exempel, 3) Paulus undervisning, dessa tre som skäl till att kvinnor inte får tala i Guds församling. Och följdriktigt så stod den traditionella kyrkan för den uppfattningen i omkring 1800 år.

Om man bortser från små udda sekter som t.ex. kväkarna (från 1600-talet) så är det först ungefär i mitten av 1800-talet

som det lite mer utbredd i världen började ske avvikelser från den traditionella uppfattningen och man började här och var tillåta kvinnor i ledarpositioner inom kyrkorna. Men det tar egentligen ordentlig fart först från omkring mitten av 1900-talet då den historiska och traditionella uppfattningen blev utsatt för intensiv och kraftfull attack.

Det kan vara värt att uppmärksamma att denna feministiska rörelse pågick i stort sätt parallellt med den liberala teologins framväxt i väst. Dessa två rörelser vandrar fortfarande hand i hand och nyttjar ofta en liknande bibelhermenutik.

Att kvinnor skulle ha rätt att tala i församlingen kan alltså med historiska glasögon betraktas rent generellt som en mycket sentida och ny lära inom delar av den kristna kyrkan.

Och det är värt att påminna om att fortfarande så finns det rätt många som står upp för den traditionella synen. Hela romersk-katolska kyrkan säger nej till kvinnliga präster. Likaså den ortodoxa kyrkofamiljen. Och de globala protestantiska/evangelikala/karismatiska rörelserna kan sägas vara delade i frågan.

Bibeln har en tydlig linje när det gäller det offentliga lärandet. Källan och ursprunget till allt lärande finns hos Fadern och Sonen. Från dem till de manliga prästerna i GT. Sedan till Jesu tolv manliga apostlar. Och därefter till de manliga församlingsledarna/äldste i de första kristna församlingarna. I hela denna undervisningskedja finns ingen kvinna inkluderad.

Kristna kvinnor har historiskt sett varit i princip helt tysta i församlingarna.

Professorn i systematisk teologi, Wayne Grudem, sammanfattar utifrån amerikanskt perspektiv:

"Apart from a few sectarian movements, the entire Christian church from the first century until the 1850s agreed that only men could be pastors and elders, and the vast majority agreed that only men could do public Bible teaching of both men and women. From the 1850s until the 1950s in the United States, women pastors were a tiny minority, but over 98 percent of evangelical churches (over 99 percent of the broader Christian church if Roman Catholic and Orthodox groups are included) had only men as pastors. Allowing women to be ordained in significant numbers began with some liberal Protestant denominations in the 1950s and spread to a number of evangelical groups under the influence of evangelical feminism in the 1970s and 1980s." (Evangelical feminism, a new path to liberalism, 2006, sid 9.)⁷

Tertullianus (160-225 e.Kr.) ord sammanfattar vad den kristna kyrkan lärt i detta ämne under nästan hela den kristna historien: *"It is not permitted to a woman to speak in church. Neither may she teach, baptize, offer, nor claim for herself any function proper to a man, least of all the sacerdotal office."* (On the Veiling of Virgins 9.1).

SVENSKA KYRKANS UTVECKLING

Att en kvinna inte får vara präst var också uppfattningen inom Statskyrkan (som Svenska Kyrkan hette förr) ända tills andra hälften av 1900-talet. Men eftersom Kyrkan förr var

en statskyrka, så kunde den sekulära makten ta ett strupgrepp om kyrkans hals och i praktiken kräva att den skulle öppna dörren för kvinnliga präster. När samhället hade utvecklats i feministisk riktning ville den sekulära statsmakten att Kyrkan skulle gå samma väg. Det kanske är obekant för många, men Statskyrkan ville inte i början. Bland annat skrev alla sju professorer och docenter inom Nya Testamentets exegetik vid de två teologiska fakulteterna i Lund och Uppsala följande:

”Undertecknade, professorer och docenter i Nya testamentets exegetik vid rikets båda universitet, förklarar härmed som vår bestämda och på noggranna forskningar vilande mening, att ett införande av s.k. kvinnliga präster i kyrkan vore oförenligt med nytestamentlig åskådning och skulle innebära ett avsteg från troheten mot den heliga Skrift. Både Jesu apostlaval och Paulus ord om kvinnans ställning i församlingen äger principiell innebörd och är oberoende av tidsbetingade förhållanden och åsikter. Det aktuella förslaget om att kvinnor skulle få tillträde till prästämbetet i svenska kyrkan måste därför sägas stöta på allvarliga exegetiska hinder.” Svensk Kyrkotidning (1951)

Att statskyrkans mest lärde män försvarade Bibelns tydliga uppfattning var nu inget som en sekulär statsmakt tog någon som helst hänsyn till. Sju år senare tvingades Statskyrkan att öppna dörren för kvinnliga präster. Och kyrkans folk gjorde så, inte av bibliska/teologiska/exegetiska skäl, utan på grund av starkt tryck från statsmakten.

För att lite lugna de bibeltrogna inom statskyrkan godtog statsmakten till en början en samvetsklausul för präster som inte ville samarbeta med kvinnliga präster. Men när folk

inom kyrkan hade lugnat ner sig tillräckligt så rycktes förstås klausulen bort lite senare, år 1982.

Och 1993 tog man det slutliga och avgörande steget och förbjöd bibeltroende och gudfruktiga prästkandidater som motsatte sig kvinnliga präster att över huvud taget prästvigas. Och därmed fick man snabbt bara präster som hade en feministisk agenda som överensstämde med det sekulära samhällets genusvärderingar. Statskyrkan blev inte längre en strikt kristen kyrka, utan mer en sekulär och politisk kyrka som lojalt följde med sin samtids värderingar och tro. Och där står Svenska Kyrkan än i dag. Alltmer krympande och föraktad.

Det dröjde inte heller länge förrän i princip samtliga frikyrkosamfund också följde det sekulära samhället och godtog kvinnliga pastorer. Svensk frikyrklighet har ofta varit svag och lättledd till sitt väsen, och varit mån om att få samhällets välsignelse.

De fakta som kort presenteras i detta kapitel om klassisk traditionell kristen tro och avfallet från detsamma, kommer förmodligen som en överraskning för många kristna i vår tid. Särskilt för det uppväxande släktet. För kristna växer i dag upp med jämställdhet och feminism som något naturligt och självklart. Det finns i modersmjölken. De flesta är inte medvetna om att de har växt upp i och befinner sig mitt i irrlärans tjocka dimma. Man har därmed inte förmåga att se klart. Och en bok som denna kommer att te sig både främmande och skrämmande för de allra flesta. Man har feminismens ande så starkt i sig att sådan här fakta knappast kommer att kunna förändra något. Tvärtom kommer de flesta kristna som läser detta att reagera med

stigande upprördhet om man nu alls mot förmodan skulle uthärda att läsa hela boken.

Det är också så som irrlärans makt fungerar. De flesta som befinner sig mitt inne i en tid av irrlära är inte medvetna om att de befinner sig i dimman. Man är ju så många som tycker likadant, då kan det ju inte vara fel. Det är först när enstaka profeter och lärare uppmärksammar saken och Guds Ande mera allmänt börjar verka som ridån kan gå upp och irrläran avslöjas. Först då kan folk bli medvetna om den Guds dom som vilar över avfallet. Men en sådan utveckling tar ofta tid. Det kan ta sekler.

Sammanfattning

1. De kristna feministerna har tagit till sig och bejakat en sekulär och gudlös ideologi om kvinnans jämställdhet med mannen. En del kristna feminister försvarar denna nya lära med spekulativa och grundlösa teologiska/exegetiska argument. Deras medvetna obstruerande särskilt mot texter av Paulus får många destruktiva konsekvenser.

2. De kristna feministerna har tagit till sig och bejakat den sekulära och gudlösa världens uppfattning att tjänande och underordnande är något i grunden ont. Denna grundläggande vanföreställning påverkar och styr hela deras irrlära. Därmed har man också samtidigt nedsmutsat och trampat på den underordningens princip som Kristus själv praktiserade och som reflekterar Treenighetens innersta väsen.

Det i sin tur har fått till följd att man förhindrat kvinnor att gå in i en underordnande roll som är vacker och behaglig i Guds ögon. Något som motverkar kvinnans återupprättelse.

3. De kristna feministerna har samtidigt öppnat en dörr för ett nytt och destruktivt sätt att utlägga de heliga Skrifterna. Man tolkar de heliga texterna med hjälp av spekulativa uppfattningar kring dåtida kultur/tradition och med hjälp av manipulativ exeges. Något som har fått och fortsättningsvis kommer att få allvarliga konsekvenser på andra områden inom Den Kristna Tron.

Appendix I

Huvud - Kephale

Kristna feminister tycker instinktivt illa om Skaparens könsordning som uttrycks i Guds ord, bland annat läran att mannen är kvinnans huvud. Det bildspråket och den läran signalerar så besvärande tydligt att kvinnan är underordnad mannen. Bara formuleringen - **mannen som kvinnans huvud** - blir som psykisk tortyr för nutida kristna feminister. För dem utgör det en sådan extrem anti-feministisk formulering att det knappast är möjligt att hitta på något värre.

Så i ett försök att bryta udden av eller i alla fall mildra Bibelns lära om mannen som kvinnans överhuvud så har kristna feminister aggressivt tvingats attackera den traditionella uppfattningen att ordet "*huvud*" (grek. *kephale*) i NT har innebörden ledare/auktoritet.

Därför har man sedan en tid tillbaka försökt normera uppfattningen att "*huvud*" (grek. *kephale*) betyder källa/

ursprung, och särskilt i de texter som traditionellt har tolkats i mer "patriarkal" betydelse, t.ex. 1 Kor 11:3, Ef 5:23.

Men även om det skulle ha nyans av, eller rent av betyda "källa/ursprung", så förändrar det i sak egentligen inte särskilt mycket. För om det skulle ha en sådan betydelse skulle den naturliga tolkningen bli att det från denna källa, som består av bland annat ögon, öron och hjärna, flödar allt som har avgörande betydelse när det gäller ledarskap/ auktoritet.

"Källa/ursprung" skulle också i en mer bokstavlig betydelse kunna härledas till 1 Mos 2:21-22 som berättar att kvinnan har sitt ursprung ur mannen.

Hur som helst, när det gäller ordet huvud (grek. *kephale*) så har en majoritet av kristna teologer (och etymologer) genom historien hävdats att ordet generellt har den naturliga innebörden "ha auktoritet över". Ordet huvud har just den primära grundbetydelsen. Det var först en bit in på 1900-talet som kristna feminister började propagera för att det egentligen betyder "källa".

Professor Wayne Grudem har ägnat många år åt just denna specifika fråga och har bland annat gått igenom de 2336 ställen i all antik grekisk litteratur som använder ordet. Men han har inte funnit något tydligt exempel där det skulle kunna betyda källa. Grudem sammanfattar sin forskning kring det grekiska ordet *kephale*:

"The meaning "ruler, authority over" is still found quite clearly in forty-one ancient texts from both Biblical and extra-Biblical literature, and is possible in two or more other texts. In addition, there are six texts where *kephale* refers to

the literal head of a person's body and is said to be the part that rules or governs the rest of the body, and there are two texts which are similes where a ruler or leader is said to be like a head ... In addition, all the lexicons that specialize in the New Testament period, including two very recent ones, list the meaning "ruler, authority over" for kephale - it appears to be a well-established and valid meaning during the New Testament period. On the other hand, the evidence for the meaning "source" is far weaker, and it is fair to say that the meaning has not yet been established.

There are some texts which indicate that the physical head was thought of as the source of energy or life for the body, and therefore the possibility exists that the word kephale might have come to be used as a metaphor for "source" or "source of life." There are two texts in Philo and one in the Orphic Fragments where such a meaning is possible, but it is not certain, and the meaning "leader, ruler" would fit these texts as well.

There are still no unambiguous examples before or during the time of the New Testament in which kephale has the metaphorical sense "source," and no lexicon specializing in the New Testament period lists such a meaning, nor does the Liddell and Scott lexicon list such a meaning as applied to persons or as applied to things that are not also the end point of something else.

In fact, we may well ask those who advocate the meaning "source" an important question: Where is even one clear example of kephale used of a person to mean "source" in all of Greek literature before or during the time of the New Testament?

Is there even one example that is unambiguous? Moreover, even if the meaning “source” or ... “prominent part” were adopted for some examples of the word *kephale*, we would still have no examples of “source” or “prominent part” without the additional nuance of authority or rule.

Even in the texts where “source” or “prominent part” is alleged as the correct meaning, the person who is called “head” is always a person in leadership or authority.

Therefore there is no linguistic basis for proposing that the New Testament texts which speak of Christ as the head of the church or the husband as the head of the wife can rightly be read apart from the attribution of authority to the one designated as “head.” (Wayne Grudem, *The Meaning of Kephale (Head): A response to recent studies*, Appendix 1, 425-468, *Recovering Biblical Manhood and Womanhood*). Se även hans artikel ”The Meaning of *kephale* (Head): An analysis of New Evidence, Real and Alleged,” *Journal of the Evangelical Theological Society* 44/1 (March 2001): 25-65.

Situationen i Sverige är nu tyvärr sådan att sådan här fakta inte längre tillåts komma upp till ytan. Och de kristna feministteologer som här i landet offentligt yttrar sig i saken kan utan att störas lugnt och bestämt påstå att *kephale* betyder ”källa” och inget annat. Ingen ifrågasätter. Ingen diskussion. Ingen opponerar sig. Alla är tysta. Även de som vet bättre. Vi har kommit dithän att kristna feminister idag helt dominerar det offentliga kristna rummet i Sverige.

Appendix II

Invändningar och svar kring texten 1 Kor 11:2-16

Även många nutida evangelikala teologer tycker det är besvärande att 1 Kor 14:34 så irriterande tydligt förbjuder

kvinnor att tala i församlingen. Och jämställdhetsanden som svept in som en tornado i moderna kyrkor gör att många känner sig tvingade (medvetet eller omedvetet) att ge en större plats åt kvinnors deltagande än de begränsningar som finns i NT.

Därför hänvisar de gärna till 1 Kor 11:2-16 och påstår sedan med hjälp av den texten att talförbudet i 1 Kor 14:34 inte är absolut eftersom 11:2-16 trots allt tillåter kvinnor att be och profetera. Deras argumentation grundas alltså på att 11:2-16 skulle handla om en situation då församlingen är samlad. Det är pelaren som håller uppe deras späda tro. Raseras den pelaren faller även deras sista försvarslinje och då måste kvinnan vara tyst i församlingen, precis så enkelt och tydligt som 1 Kor 14:34 och 1 Tim 2:11-12 lär.

Wayne Grudem och D. A. Carson är två eminenta evangelikala teologer som representerar denna linje.

Vi ska gå igenom de invändningar som D. A. Carson uttryckt för att 1 Kor 11:2-16 skulle handla om något annat än församlingsmöten, och därefter ger vi svar:

Invändning: Enligt Paulus sker profetior och deras bedömning inom församlingens ram (1 Kor 14:23-29).

Svar: Så är det långt ifrån alltid i Bibeln. Profetior handlar ofta om att någon känner sig starkt manad att framföra ett budskap. Och sådant kan inträffa under mängder av olika sammanhang och situationer utanför det offentliga församlingsmötet. Och förmåga att bedöma en profetia har varje kristen man, det krävs ingen särskild kvalifikation för att bedöma en profetia, 1 Kor 14:29. Men observera att det i 1 Kor 11:2-16 ingenstans talas om "bedömning" av profetia

(vilket sker först i kapitel 14), också det tyder på att här är det inte fråga om något som sker i församlingens mitt.

Invändning: Man kan inte göra någon större skillnad mellan husförsamlingar och församlingen. När församlingen i en stad blev för stor delade man sig och samlades i flera husförsamlingar.

Svar: Vi måste ändå utgå ifrån att det då som nu fanns tillfällen då församlingen formellt samlades, och när det skedde informella och mer spontana samlingar och möten. Olika slags möten och träffar mellan kristna sker och har skett regelbundet i kristnas hem utan att det de facto är att betrakta som ett församlingsmöte. Vid officiella församlingsmöten däremot är det regel att 1) församlingsledare/äldste är närvarande, 2) att alla i församlingen är välkomna/närvarande och 3) att mötet i förväg har pålysts för de troende.

Invändning: Formuleringen "*Guds församlingar*" i 11:16. Här tyder det på att hela stycket handlar om en församlingsangelägenhet.

Svar: Det Paulus säger i v. 16 är att det inte finns någon annan ordning i någon annan församling än den ordning han nyss redogjort för. Så uttrycket "*Guds församlingar*" i detta sammanhang betyder bara att kristna (Guds församlingar) i alla andra städer följer samma ordning vad gäller vissa informella sammanhang och möten.

Invändning: Det följande sammanhanget v. 17-34 handlar om församlingsmöten.

Svar: Ja, från och med v. 17 börjar Paulus behandla frågor som rör sammankomster inom församlingen och det sträcker sig till 14:40. Men varken 11:2-16 eller texten innan säger uttryckligen att det är fråga om församlingsmöten. Paulus börjar helt enkelt något nytt från och med 11:17. V. 17 "*sammankomster*", v. 18 "*möts som församling*", v. 20 "*När ni samlas*", v. 33 "*när ni därför samlas*". Sådana uttryck är helt frånvarande i verserna 2-16. Paulus talar alltså dels om andra sammanhang än församlingsmöten (v. 2-16), och dels om sammanhang (från v. 17 och framåt) då hela församlingen kommer samman för bland annat nattvardsfirande.

Invändning: Texten i 11:2-16 begränsar inte platsen till privata hem eller mindre grupper.

Svar: Det är inte heller uppenbart att det handlar om församlingsmöten. Det är inte sannolikt eftersom det då skapas en svår konflikt och motsägelse med 1 Kor 14:34-35 och 1 Tim 2:11-12. Och vi ska inte medverka till att i onödan skapa en glömsk och förvirrad Paulus när det inte behövs. Dessutom talas det inte om "bedömning" av profetia i textavsnittet.

Och även om texten i 1 Kor 11:2-16 inte explicit säger vart bönen eller profeterandet äger rum, så är det indirekt uppenbart, ty först från v. 17 börjar Paulus tala om allmänna församlingsmöten.

Invändning: Det blir löjligt om en kvinna måste ha något på huvudet varje gång hon ska be, t.ex. privat.

Svar: 1 Kor 11:2-16 ger inga detaljerade föreskrifter kring exakt vid vilka tillfällen kvinnan ska bära huvudbeklädning,

utan mera ett allmänt förhållningssätt. Vad som gäller t.ex. vid privat bön eller vid ett möte med bara kvinnor säger inte texten något explicit om. Men det finns hur som helst ingen anledning att förlöjliga kvinnor som även privat vill ta Guds ord på allvar.

Invändning: Joels profetia, citerad också vid pingsten (Apg 2:17), har en universell karaktär och det ter sig märkligt om inte detta möter en plats i den kristna församlingens mitt.

Svar: Apg 2:17 är början på Joels uppfyllelse. Petrus säger *"här sker det som är sagt"* (Apg 2:16), vilket syftar på Apg 2:7-11. Men kontexten i Apg 2 är inte något församlingsmöte i vanlig mening, utan det som inträffar sker bland utomstående, *"vi hör dem tala på vårt eget språk"* (2:11). Så varken de profetior som uttalades vid pingstdagen eller t.ex. den profetia som uttalades i Apg 11:28 har församlingsmöte som kontext.

Men Joels profetia har också en universell uppfyllelse. För män innebär det att profetia också har en självklar plats inom församlingen. Och kvinnor får profetera överallt med undantag i församlingen eftersom det då skulle bryta mot Paulus påbud i bland annat 1 Kor 14:34-35, 1 Tim 2:11-12.

(D.A. Carsons invändningar finns i boken *"Recovering Biblical Manhood & Womanhood"*, 1991, sid 145-146.)

Appendix III

Wayne Grudem, D. A. Carson

Dessa män, tillsammans med en del andra inflytelserika evangelikala teologer, är ense om att orden i 1 Kor 14:34 "*det är inte tillåtet för dem att tala*", bara extremt begränsat betyder att kvinnor inte får *bedöma* profetiskt tal. De anser vidare att kvinnor får be högt och profetera i församlingen utifrån deras tolkning av 1 Kor 11:2-16. Trots att män som dessa med stark övertygelse förespråkar att mannen ska vara huvudet i familjen, och att pastors- och ledarrollen i församlingen tillhör mannen (utifrån texter som 1 Tim 2), så får deras tolkning av 1 Kor 11 och 14:34 långtgående och förödande konsekvenser. Låt oss tänka oss följande församlingsmöte i en medelstor ordinär kyrka:

En kvinna hälsar församlingen välkommen till gudstjänst. En annan kvinna leder därefter församlingen i bön. En tredje kvinna läser sedan högt dagens bibeltext. En fjärde kvinna sjunger en sång. Därefter får en kvinna en uppenbarelse som hon delger församlingen. Sedan ber en annan kvinna högt i tungor, och en annan kvinna uttyder talet. Sedan delger flera kvinnor profetiska budskap till församlingen.

Därefter kommer en man fram och bedömer profetiorna för att sedan predika.

En kvinnlig kör sjunger därefter. En kvinna sjunger därefter solo. En kvinna kommer sedan fram och ber högt. Sedan ber en kvinna i tungor och en annan kvinna ger uttydningen. Till sist kommer den första kvinnan fram igen och ber. Herrens välsignelse över församlingen och gudstjänsten är slut.

Det är ironiskt och häpnadsväckande att män som Wayne Grudem och D. A. Carson faktiskt måste godta en sådan feministisk föreställning utifrån sin grunduppfattning.

Hur i hela världen kan det vara möjligt?

Svaret är enkelt. De menar att 1 Kor 14:34 endast handlar om att kvinnor inte i församlingen får *bedöma* profetiskt tal. Men bortsett från det får de framträda på många andra sätt.

Ytligt sett kan man alltså lätt få uppfattningen att Wayne Grudem och D. A. Carson och män som dem, har en mer klassisk inställning. Men granskar man dem närmare och beaktar vad deras inställning leder till i förlängningen så inser man att de också är kristna feminister, om än inte hardcore feminister.

Men trots att t.ex. Wayne Grudem har valt att avvika från den omedelbara och naturliga förståelsen av 1 Kor 14:34, så förtjänar han ändå respekt och uppskattning för det enastående arbete han nedlagt på att försvara den klassiska linjen att man och kvinna rent generellt har olika roller inom familj och församling. Han slår fast att det endast är mannen som kan vara pastor/äldste i en församling, och att kvinnan är underordnad mannen i äktenskapet. Han har arbetat med dessa frågor i decennier och har sammanfattat hela sin insats i den digra och läsvärda boken "*Evangelical Feminism & Biblical Truth*", 2012.

— — — — —

Bibelcitaten är från svensk Bibel.se.

Kvinnans Återupprättelse - Version 2.0

© *Ragnar Blomfelt - 2020, 2023*